

PA 8107

0823



# אגרת לצרכן

„הסיפור החביב על קיומו של שוק חופשי בכלכלה, לטובת הצרכן – היא אגדה שאינה קיימת במציאות” (מתוך סימפוזיון, בקונגרס הבינלאומי לצרכנות I.O.C.U בשטוקהולם, מוקדש לנושא הפיקוח על השווקים – אוגוסט 1972).

מס' 19 - 20

תשרי - חשוון תשל"ג  
ספט. - אוקט. 1972

הספרייה הלאומית  
S PA 8407

אגרת לצרכן

תשל"ג: 19-24

C.1



1889534-40

## צרכן יקר!

הצרכן הועמד לאחרונה בפני הדילמה הקשה: ביטולו של הפיקוח, או המשכו. כידוע, שימש הפיקוח בשנתיים האחרונות גורם בולם ומווסת של מחירי המוצרים התשייתיים, ובחלקו — גם של מוצרי החקלאות, הבניה והשירותים.

הרשות המרכזית לצרכנות הביעה את התנגדותה לביטול הפיקוח — באשר מצב של חוסר פיקוח מנוצל מיד ע"י הייצרנים והמשווקים להעלאת מחירים, לרעת הצרכן.

עמדתה זו של הרשות, שלא לבטל את הפיקוח, התחזקה עוד יותר, עם הופעתו של המחקר על המחירים והפיקוח, אשר הוזמן אצל חברת מומחים בינלאומית, ע"י התאחדות בעלי התעשייה בישראל וחברת העובדים של ההסתדרות. מחקר זה מצביע, כי הודות לפיקוח בכלל, ובעיקר הפיקוח מכוח החוק (מאוגוסט 1971) רוסנו המחירים בתעשייה; והסטיה במחירים בין זה שאושר ע"י ועדות המחירים הציבוריות, לבין המחיר בפועל בשוק, לא עברה אפילו אחוז אחד.

ליציבות המחירים של מוצרי-התעשייה יש חשיבות רבה באשר הם מהווים 42% מסל הצריכה. צעד זה מחייב את הרשות, ובצדק, לתבוע את המשכו של הפיקוח, כפי שהנו כיום בשלב הייצור והחלתו על שלבי השיווק; כן יש להרחיב את הפיקוח ולהעמיקו על החקלאות, הבניה והשירותים.

לעומת זאת, הביא שר המסחר והתעשייה הצעה, לצמצומו של הפיקוח הקיים ומיקודו על מוצרים מונופוליים, בקרטלים ומוצרים חיוניים.

לאור פעילותה השוטפת היומיומית של הרשות, וכתוצאת המעקב המתמיד אחר תנודות המחירים בשוק — השתכנענו, כי לולא הפיקוח וכן ועדות המחירים שריסנו תביעות להעלאת מחירים, שלא לפי הקריטריונים המקובלים, היה מצב המחירים גרוע פי-כמה. חלילה לנו להתיר כעת את הרצועה בשוק המחירים לטרפת הייצור והסוחר, ועל חשבוננו של הצרכן.



# בשדה הפעילות

## מאבק נגד העלאת מחירי החלב

הרשות ניהלה מאבק, ללא תקדים, נגד העלאת מחירי החלב באריות חצי ליטר. לפי ההצעה, תבעה, תנובה" לייקר את שקית החלב של חצי ליטר באגורה אחת, כלומר, 2 אגורות לליטר של שני-הצאים, ולהוזיל את שקית בת הליטר באגורה אחת. מאחר, ורק לפני מספר חודשים הועלו מחירי כמה מוצרים של חלב: גבינות קשות, שמנת מתוקה וחמאה, טענה הרשות — ואף הוכיחה במספרים בדוקים — כי נשארו סכומים עודפים במועצת החלב, כדי לפצות את הייצרנים על ההפרש היחסי הקטן של עלות האריות הפלסטית לחצאי-ליטרים, מבלי להעלות את מחירי חלב השתיה עד חודש אפריל הבא, לפחות. בירורים רבים ומייגעים התקיימו אצל שר המסחר והתעשייה, מוזכיל ההסתדרות, במועצת החלב, במשרד החקלאות וברשות, והענין הוכרע ע"י מוזכיל ההסתדרות, ועליית המחירים של השקיות הקטנות, באגורה אחת לשקית בת חצי-ליטר, תחול מינואר 1973. "תנובה" התחייבה מצדה לשיווק סביר של החלב בשתי האריות גם יחד. הויכוח והמאבק מצד הרשות בנדון, הוכיח את אובייקטיביותה למען הגנה על הצרכן.



## סקר חלב מטעם הרשות

לרגל הויכוח הנוקב על החלב עם הגורמים המשלתיים ו,תנובה", הומינה הרשות סקר בנושא החלב אשר הצביע, כי 95.1% מכלל המשפחות בישראל צורכות חלב שתיה. 80.3% מהמשפחות קונות את החלב בשקיות, והשאר — בבקבוקי זכוכית. יותר מ-38% הקונים באריות של חצי-ליטר. אבל — 61% מכלל קוני שקיות החלב בליטר, היו מעדיפים אריות של חצי-ליטר. מספרים אלה מוכיחים צדקתו של המאבק שניהלה הרשות להגדלת השיווק בשקיות של חצי-ליטר, תוך שמירה על מחירו.



## משקיפי הרשות בפעולתם

משקיפי הרשות מבצעים כעת סקר על השירותים בתחבורה הצבורית. תוצאות הסקר יובאו לידיעת הגורמים בדבר. כן ביצעו

המשקיפים סקר מחירים ערב החגים. הסקר כלל רשימת מצרכים ארוכה של בשר, ירקות, דגים, עופות, משקאות קלים, שימורים, מוצרי חלב, הו, קפה, סבון וכד'. מימצאי הסקר, שבוצע בשני שלבים, הצביע על תנודות מחירים קלות, יחסית, ומצב האספקה היה סביר. כן מופעלים המשקיפים לבדיקת הצגתם של מחירים, נקיון הבנויות והקפדה על שירות אדיב, וכיו"ב. המשווקים משתפים פעולה, בדרך כלל, עם המשקיפים ומאפשרים להם לבצע את מלאכתם, ללא הפרעות.

במקביל, רוכשת הרשות מוצרכים מסויימים, כדי לעמוד על משקלם המדוייק, טיב האריות ותוכנו של המיצרן.



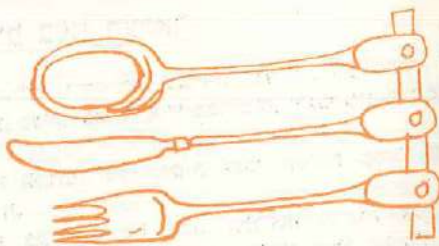
## נציגי הרשות להבטחת אספקה לאוכלוסיה

לקראת החגים שחלפו, עשתה הרשות מאמץ בלתי רגיל להבטחה אספקה של מזון לאוכלוסיה. נציגי הרשות: דוד לוצקי ושלום כהן נפגשו עם סמנכ"ל משרד החקלאות, ה' איתן ישראלי, לדיון בנושא. מטעם משרד החקלאות הובטחה אספקה סדירה של מוצרים חקלאיים מתוצרת הלול, פירות וירקות — במחירים סבירים. כן הובטח אחסון עודף הפטמים בקרור, ולהוציאם לשיווק בעונת המחזור של עוף חי.

הרשות חילקה גם תלושי-קניה למזון לעשרות רבות של משפחות מרובות ילדים, מתנת אגודת הצרכנים בת"א.

כן ביצעה הרשות מיבצע חג מיוחד, לחלוקת פירות וביצים למשפחות מרובות ילדים, תרומת המועצה לענף הלול והמועצה לשיווק פירות. כ-7,000 משפחות נהנו מהשי הנ"ל, במחיר סמלי, הפרי נמסר למועצת הפועלות וחולק דרך מתנדבות ארגוני אמהות עובדות במקומות הבאים: קרית שמונה, בית שאן, ראש העין, שלומי, מעלות, אור עקיבא, אשדוד, בשכונת חיפה, פתח-תקוה והרצליה.

בהזדמנות זו, הננו להביע את תודתנו והערכתנו לכל אלה שתרמו את השי הנאה הנ"ל, למועצת הפועלות ולארגוני אמהות עובדות על השיתוף הנאמן בביצוע החלוקה בסדר מופתי. אנו מקוים, שנמשיך לקיים את המסורת הזו גם לקראת החגים שיבואו עלינו לטובה.



## הרשות נאבקת עם ייצרני הבירה

יצרני הבירה הוציאו לשוק סוג חדש של בירה, "נשר והב", במחיר גבוה למדי. במקביל, נעלמה הבירה הזולה. עם התערבותנו בנדון, הודיעו יצרני הבירה, כי הסיבה בגרמה מחמת חוסר בבקבוקים, מפני שבהיחור, "פניציה" לא עמד בלוח הזמנים להכנת הבקבוקים. לאחר שהוכחנו, כי אין טיעון זה נכון, וכי הייצרנים השתמשו במתכווין בבקבוקים של הבירה הזולה, למלוי הבירה היקרה — העלו הייצרנים טיעון חדש: החנויות אינן מחזירות את הבקבוקים הריקים במועד. גם את הטענה הזו הפרכנו, כשגודע לנו, כי הייצרנים אינם מעוניינים באיסוף הבקבוקים הריקים בחנויות.

רק לאחר איום מצד משרד המסחר והתעשייה, כי אם לא יחזרו סוגי הבירה הזולה לשוק, יינקטו אמצעים משפטיים נגד הייצרנים, עפ"י חוק ההגבלים העסקיים, על יצירת מונופול, לרעת הצרכנים. ורק באחור של מספר שבועות החזרה הבירה הזולה לשוק.

## הרשות מנעה העלאת מחיר האורז

כשהגיעו השמועות לאונינו, כי עומדים להעלות את מחירי האורז, התערבה הרשות והביעה התנגדות בשם ההסתדרות לצעד זה וזוה דחתה לעת-עתה גזירת ההתייקרות.

## דברי הערכה מפני המזכ"ל לרשות. בישיבת הוועדה המרכזת

"ברצוני להביע הוקרה לרשות לצרכנות, על המאבק שניהלה למען שמירת יציבות המחירים בחלב והגנה על הצרכן. הצלחת הרשות היא לכבוד להסתדרות, מה גם שהובהר, כי יציבות מחיר החלב אינה פוגעת בייצרני החלב ובמשווקים.

כן הביע המזכ"ל הערכה מיוחדת לשר המסחר והתעשייה, חיים בר-לב, ולכל הגורמים שסייעו לרשות במאבק הצודק לשמירת יציבות מחירי החלב ולהבטחת האינטרסים של הצרכנים.

## מחירי המים בפני העלאה

הרשות הגישה השגותיה ונמזקיה נגד העלאת מחירי המים לצריכה ביתית, בעיקר באזורי ארץ מסויימים, ולגבי משפחות מרובות ילדים.

כך היתה עמדתה של הרשות לגבי העלאת מחירי החשמל לצריכה ביתית.

בטיעוניה בשתי סוגיות אלו, התבססה הרשות על סקרים מתאימים שהוכנו ע"י המכון למחקר כלכלי בועד הפועל.

## העוף הקפוא — מציאות או אשליה?

כיום, ידוע לכל עקרת בית, כי העוף הקפוא טוב מבחינה הזונית, לא פחות מאשר בשר בקר, ובכל זאת, העדיפה לקנות את העוף, "החם" מתוך הרגל.

הרשות לצרכנות נרתמה להסברה, לפי בקשת מועצת הלול ומשרד החקלאות, על חשיבותו של העוף הצעיר הקפוא, ושיכנעה את עקרות הבית לקנותו — מה גם שמחירו היה נמוך ממחיר העוף החי.

והרשות יכולה לרשום לזכותה, כי עקרות הבית החלו לקנות את העוף הקפוא, לאור הפרסום וההסברה הרבים שניתנו בנדון. אך — לתמהוננו הרב — אול פתאום העוף הקפוא מהשוק, מכיוון שהאחרים על אחסונו של העוף הקפוא ותכונן שיווק, לא דאגו בעוד מועד להכנת מלאי מספיק של העוף הקפוא.

צבור הצרכנים נשאר מאוכזב וממורמר, והצדק אתו. הרשות מחתה בפני הגורמים המוסמכים על תכוננו של העוף הקפוא הבלתי סביר ותבעה, כי כשלוונת אלה בתכונן אינם צריכים להיות מועמדים על שכמו של הצרכן.



## הכבד הקפוא — יקר מציאות...

גם לגבי מיצרך זה קרה הדבר, כבעוף הקפוא. משרד המסחר והתעשייה ייבא את חלקי הפרה הפנימיים (כבד, לשון וכיו"ב) וביקשנו לעשות פרסום לשיווקם של חלקי פרה אלה.



אבל, לצערנו, אול במהרה הכבד הקפוא, ומחירו בשוק, "החפשי" עלה בכ"ג ל"י הק"ג, מעל המחיר הרשמי שנקבע. לאור התערבותנו במשרד המסחר והתעשייה הוסבר לנו, כי אין להשיג בעולם כבד קפוא כשר, יותר מאשר 150—200 טון לחודש — משום כך, יש להעלות את מחירו, כדי להקטין את הביקוש לכבד קפוא!

## יום עיון לפעילי האקדמאים

ביום 4 באוקטובר התקיים יום עיון לפעילי תקינה, מטעם הרשות המרכזית לצרכנות. פעילי האקדמאים השתתפו ביום העיון, יפעלו בוועדות התקינה, כנציגי הרשות.

על מכוון התקנים, דרך פעולתו ויעודו — הרצה מנהל המכון, איג' א. גילת; על פעילות המחלקה לאיכות — המהנדסת מרים מילר, ראש מחלקת בקרת איכות; לאחר-מכן התקיים סיור במכון, בו מסרו הסברים על מכונאות, ע"י מר א. מויסקו; על בנין, ד"ר מ. תנאי; על חשמל, מר דפני; על טכנולוגיה, מר ורד. בשיחת הסיכום השתתפו נוהת קצב ואהרון גילת.

יום עיון דומה יתקיים ב-26 לחו. לפעילי הצרכנים בכפרים הערבים.

## הסברת עיקרי הצרכנות בסניפים

הרשות הפיצה ברבבות עותקים את 10 עיקרי הצרכנות הטובה, והם:

1. תכנן קנייתך מראש!
2. בדוק אם קיימת בחנותך הצגת מחירים כחוק!
3. העדף מוצר הנושא תו-תקן מוסמך, המבטיח איכות!
4. קנה במוזמנים, ככל האפשר, ותחסוך תשלום ריבית!
5. החזר מוצר פגום למוכר, כי לא אתה חייב לשאת בנזק!
6. הקדש תשומת-לב למשקל המוצר, טיבו ומחירו!
7. המנע מקניות מקריות ברחוב, או בפתח ביתך!
8. שקול לפני החתימה על שטר, או חוזה!
9. דרוש קבלה על קניות ושירותים, אולי תזדקק לה?
10. העבר מוצר שיש בו גוף זר, למשרד הבריאות הקרוב!

## הסברה בנושאי צרכנות

החב. נוהת קצב — הרצתה במפעלי „אמרון“ ו„יזרם“ — על בעיות הגנת הצרכן; כן בקורס למורות בכלכלת בית, מטעם הפקולטה להקלאות ברחובות, והשתתפה בישיבת מוזכרות מועצת הפועלות בשיתוף עם בלה טל, במסגרת דו"ח מקונגרס הצרכנים בשמוקהולם.

דוד לוצקי, היועץ הכלכלי הירצה בבתי-הח"ר „מכשירי הנדסה“ ו„מפעלי הנדסה“ בהרצליה; ביום עיון של א.א.ע. ירושלים — לדוברות אנגלית; בקורסים להשתלמות למורות בכלכלת בית מטעם משרד החנוך, בשידור ברדיו, בשפת יידיש, על בעיות הפיקוח ומדיניות המחירים; וכן הירצה על בעיות הצרכנות ומדיניות הפיקוח בפני לשכת „בני-ברית“.

עו"ד רות ביבי, היועצת המשפטית של הרשות, הירצתה בפני ציבור הסטודנטים בחיפה.

הרשות התנגדה בתוקף לכל העלאת מחיר של הכבד הקפוא; מה גם, שהעלאה זו לא תסייע להגדיל את ההיצע של מיצרר זה; ואילו ציבור הצרכנים יפנה ממילא את ביקושו לסוג בשר אחר, מחוסר ברירה. לפיכך, מה תועיל העלאת מחירו של הכבד שאיננו... הרשות תבעה ממשרד המסחר והתעשייה לעשות מאמצים נוספים להשגת כבד קפוא בחו"ל, מאחר והמיצרר נתקבל על עקרות הבית, וסייע להויל סוגי בשר אחרים.

## נציגות הרשות בקונגרס הבינלאומי לצרכנות

בישיבת המינהלה, מיום האחד באוקטובר, מסרו הח"ח: נוהת קצב ובלה טל, דו"ח מפורט על הקונגרס הבינלאומי לצרכנות „י.ו.ק.ו.“ שהתקיים בשטוקהולם.

הנושא המרכזי שנדון בקונגרס היה על „איכות החיים“ במשמעותה הרחבה ביותר. נדונו האספקטים הכלכליים, הסוציאליים, התרבותיים, איכות הסביבה, זיהום האוויר והמים וכיו"ב.

הויכוח נסוב גם על חלקם של ארגוני הצרכנים לשיפור איכות החיים דרך: קידום המחקר ההשוואתי; קידום התחיקה הצרכנית; העמקת התודעה הצרכנית; תיאום בינלאומי לפי אזורים גיאוגרפיים; ייזום חוק כלל-אירופי על פרסום-אמת; ביצוע בדיקות טיב המוצר, סימון תכולתו ותאריך כשירותו לשימוש; בעיות אקולוגיה; הרעש והשלכותיו על הצרכן; תכנון חברתי; רמת החיים והצרכן; הצרכן והממשלה ועוד.

בשאלת הפיקוח על המחירים התברר, כי כמעט בכל הארצות הונהג לאחרונה פיקוח מחירים.

נציגות הרשות בקונגרס: נוהת ובלה, סירו גם במוסדות שיווק קואופרטיביים, במטבח נסיוני ובמעבדות טיב. כן נפגשו עם נציגי ארגונים של צרכנים בשבדיה ובדניה.

## מוסדות חדשים במועצה הישראלית לצרכנות

עם סיום הקדנציה של חברי המועצה הישראלית, בסוף ש.ז., מינה השר חיים בר-לב מועצה מורכבת מנציגי הרשות, איגוד הצרכנים, הקואופרציה הצרכנית, נציגי הממשלה, נציגי התעשיינים והסוחרים, מומחים בתחום מדעי התבר, התנועה והמשפט. נציגי הרשות במועצה הם: עו"ד רות ביבי; עו"ד א. לשם; בלה טל; דוד לוצקי; שלום כהן; עדה לבנון; א. דרגונר; עמי כרמל; ב"צ ויסמן (מטעם הקואופרציה) וש. שוהם (מטעם חברת העובדים).

להנהלת המוסד נבחרו מטעם הרשות: ב. טל; ש. כהן; ד. לוצקי.

בישיבת המועצה האחרונה, מסרו דוחות על קונגרס „י.ו.ק.ו.“ ח"ח: פ. הדס; ד"ר י. יפה (נציב הצרכנים); בלה טל; גבי זמיש וגב. מיינר מאיגוד הצרכנים.



## י"ר המועצה לצרכנות בהודו מבקר ברשות

בדרכו מהקונגרס לצרכנות בשטוקהולם הביתה, ביקר הד"ר קרישנמורטי ואשתו בישראל, כאורחי משרד החוץ והמועצה הישראלית לצרכנות, והיו גם אורחיהם של הרשות לצרכנות בהסתדרות. האורחים הוזמנו ע"י הרשות לביקור במכון האפרו-אסייני, במטבח הגסיוני של מועצת הפועלות וכן קויים דיון מקיף בנושא הצרכנות עם פעילי הרשות.



## הסברת הצרכנות בבתי-הספר

דוד לוצקי ושאלו ענבר, מהמועצה הישראלית לצרכנות, נפגשו עם הממונה על למודי האזרחות בבתי-ה"ס, מר שבה אדן והאחראית על תכניות הלמודים, הגב. עדה מושקוביץ; וכן עם הד"ר דן גלעד, הממונה על הלמודים במדעי החברה בבתי-ה"ס — בדבר הכנסת נושא הצרכנות לתכנית הלמודים וכנושא לבהינות הבגרות. כן מתנהל מו"מ על הכשרת מורים ללמוד הצרכנות. פעילות מקבילה נעשית במישור האוניברסיטאות להכנסת הנושא לתכנית הלמודים ולמחקר.



## במדור ההדרכה והצרכנות

### במועצת הפועלות

עם סיום חודש החגים, חזרו חוגי ההדרכה לפעילותם: בתפירה, מלאכת יד וכלכלת בית.

בתחילת אוקטובר התקיים יום עיון בחיפה, לרכוז ארגון אמהות עובדות, בשיתוף עם הלשכה לצרכנות ליד מועצת פועלי חיפה. ביום העיון הירצו: ה' בן יוסף ממכון פריז העבודה והייצור וכן החב' בלה טל.

בשיתוף עם הרשות המרכזית לצרכנות, חולקו לקראת החגים פירות וביצים למשפחות נצרכות, במחירים מוזלים. התקיים יום עיון בנושא האבוקדו, לקראת עונתו. במועד מאוחר יותר התקיים תצוגה של פרי זה, בשיתוף המועצה לייצור פירות והמחלקה לכלכלת בית במשרד התקלאות.



צרכן, אל תשתוק כמוהו!

## הטלביזיה וקרטל בעלי הקולנוע

בנושא זה פנה עו"ד א. לשם ליועץ המשפטי במשרד המשפטים, וזו תוכנה של הפניה:

תרשה לי להביא לידיעתך ענין, שחשיבותו הצבורית רבה, ושלא זכה עד כה לטיפול הנאות.

בתאריך 18.10.71 פניתי למנהל רשות השדור בכתב בנדון. לאחר התכתבות ותזכורות, כעבור 11 חדשים נתקבלה תשובה ממר שר — המשנה ליועץ המשפטי.

חוק ההגבלים העסקיים תשי"ט — 1959 מטיל חובה על הממונה על ההגבלים העסקיים לנקוט בצעדים, שימנעו מהצבור את הסבל והנזק הכספי הנגרם לו, ע"י יצירת קרטלים ומונופולים במשק. האמצעים שהופקדו ע"י המחוקק בידי הממונה יכולים להיות מאד יעילים — אם ישתמשו בהם. על אף שהמקרה הנדון הוא מקרה ברור של עבירה על הוראות חוק ההגבלים העסקיים תשי"ט — 1959, ועל אף שמדובר כאן בקרטל בלתי חוקי המזיק והגורם סבל לצבור גדול של צרכנים, לא נעשתה כנראה ע"י הממונה על ההגבלים העסקיים כל פעולה ממשית בקשר לכך, והצבור נאלץ לחוות בסרטים אשר אבד עליהם הכלה.

בהקשר זה מתמיהה עמדתו של מר שר, לגבי הגשת תביעה פלילית נגד הקרטל ומנהליו:

„באשר לתביעה בקשר לארועים בעבר, ישקול הממונה לאור התגובה שתהיה לצעדים שיונקוט, אם כי הבסיס לתביעה כזו לא יהיה קל“.

המדובר במקרה של עבירה על חוק ההגבלים העסקיים תשי"ט — 1959 ואין להגיה שיהיה קושי בלתי רגיל בהוכחת העובדות המרשיעות ע"י עדויות של עובדי רשות השידור וע"י הפעלת סמכויות החקירה והמעצר אשר החוק הקנה לממונה בסעיפים 37, 38 לחוק ההגבלים העסקיים.

לאור האמור לעיל ולנוכח חשיבותו הרבה של הענין הנדון לצבור הרחב, אנו מבקשים מכם להורות על פתיחת הליכים משפטיים נגד מנהלי התאחדות בעלי הקולנוע בישראל, ויצרני הסרטים שנכנעו לדרישתם.

אין ספק כי נקיטת צעדים כאמור תרתיע אחרים הפועלים בריש גלי ותמנע סבל מן הצבור.

בכבוד רב,  
אבשלום לשם, עו"ד.  
יועץ משפטי לרשות  
(מדור)

# מן הנעשה בסניפים

## פתח תקוה

חוליות הסיירות פעלו במרץ בביצוע סקרי-מחירים בחנויות. הכרוז על עיקרי הצרכנות הטובה הופץ בבהי"ס, במפעלים ובשכונות — בלווי הסברה מצד פעילי המקום. ביזמתה של החב' לנה פינברג, יו"ר הלשכה לצרכנות, כונסה פגישה של פקחי התברואה בעיריית פ"ת, בה נדונו דרכי הפיקוח במקום בתחום התברואה במסעדות, חנויות ומפעלים. הוחלט על פעולת בדיקות של משקלות. מטעם הרשות הרצה על תפקידי הלשכה לצרכנות, הח' וינוגרד, מנהל מדור הסניפים. על הפרק: מבצע משותף של הרשות לעיריות למסעדה הנקיה.



## יבנה

ליד מועצת הפועלים הוקמה לשכה לצרכנות, בריכוזו של הח' מכאלי ברוך. הוחלט על גיוס פעילים ומתנדבים לסיירות, והרכבת ועדת הסברה לתודעה צרכנית. מטעם הרשות השתתף הח' י. וינוגרד.



## אור עקיבא

הוקמה לשכה לצרכנות ליד מועצת הפועלים, בראשותו ובריכוזו של הח' דוד כהן. 20 חברים התנדבו כמשקיפי צרכנים לסיירות דיווח וכן לפעילות בתחומי צרכנות אחרים.



## חיפה

הלשכה עובדת, במלוא הקיטור" להקמת סניפי-מישנה, להרחבת ההסברה הצרכנית, להפעלת לשכות באזור: כפר חסידים, כפר אתא, קרית ים, קרית ביאליק, קרית מוצקין וקרית חיים. כן הוקם האסטודנטים במעונות רוממה, נוה שאנן והטכניון.

לאחרונה התקיימה פגישת פעילים להרחבת הארגון ולבירור בעיות הצרכנות במקום. בפגישה השתתפו הח"ח: יעקב נמיר, מחלקת הקליטה של הסוכנות ובי"כ הסטודנטים. מטעם המרכז השתתף הח' י. וינוגרד ואילנה ערמון, רכות חיפה רבתי.



## נתניה

הלשכה לצרכנות פועלת בתגובה, בריכוזה המסור של החב' דבורה שור. הלשכה מטפלת בתלונות, בהסברה בעל-פה ובכתב. לאחרונה הופיע מאמר גדול בעתון המקומי, "נתניה העובדת" על פעולות הלשכה, על הטיפול בתלונות הרבות, על העמקת התודעה הצרכנית בקרב האוכלוסייה.

# חוק ומשפט

## החלב ותנאי שיווק

עם שנוי האריזה של החלב לשקיות פלסטיק, היתנה משרד הבריאות את השיווק בתנאים הבאים:

1. האריזה לא תכיל שום חומר אשר עלול להזדור לחלב, או לפגום בטעמו, או בריחו.
  2. צבע הדפוס ותוחמת התאריך שעל גבי שקיות שיווק החלב, לא יעברו לתוך החלב ולא יפגעו בטעמו ובריחו. צבע הדפוס לא ישתחק בעת המלוי, האחסון או ההובלה.
  3. השקיות לשיווק חלב יסומנו בתאריך האזרחי של החדש, ויום המכירה האחרון לצרכן מודפסים בסיפרות קריאות ובעלות גודל של 4 מ"מ, לפחות, ובצבע בולט לעין.
  4. השקיות מפוליאתילין לא ידלפו בעת מלויין, הובלתן, איחסונן ומכירתן.
  5. החלב יסופק רק לחנויות שאושרו למטרה זו, ע"י לשכת הבריאות המחוזית, והעונות על דרישותיה בכל עת.
  6. החלב לא יימכר, ולא יימסר בחלוקה מבית לבית, אלא יימכר בחנויות המאושרות, בלבד.
  7. החלב יסופק ע"י המחלקה אל תוך מבנה החנויות ולמקוררים, להנחת דעתה של הלשכה. המחלבה אחראית על העברת החלב מהמחלבה ועד לתוך החנות.
  8. החלב יסופק לחנות מדי יום ביומו. שעת מסירת החלב לחנות תירשם על גבי תעודת המשלוח.
  9. חלב שלא נמכר לצרכן עד צאת היום המודפס על השקית, יוחזר למחלבה.
  10. המחלבה תפסיק מיד אספקת חלב לחנות, אשר בה נמצא חלב מחוץ למקרר, או שמידת הטמפרטורה של החלב היא מעל לזוותר בצו, או לחנות העוברת על תנאי אישור אחרים לשיווק חלב.
  11. אישור משרד הבריאות בנדון, הוקפו לשנת 1972, בלבד. כו' ישימו הצרכנים לב, כי:
    - א. התאריך המסומן על השקיות, או בקבוק החלב המשוקים בארץ, הוא התאריך האחרון שמוותר למכור את החלב המפוסטר לצרכן.
    - ב. על החלב המפוסטר לעמוד בסטנדרטים בקטריו-לוגיים ואיכותיים שונים ולהיות בקירור למשך כל העת, מאז עויבתו את המחלבה ועד הגיעו לצרכן.
    - ג. הדרישות הנ"ל, אין להן קשר עם התאריך — בהתחשב, שסימון התאריך כלשעצמו, אינו עדיין ערבות לטיב, כי החלב עלול להיות מקולקל, או פסול לשתייה, מסיבות שונות עוד לפני תאריך המכירה האחרון.
- (מתוך אישור לשכת הבריאות המחוזית — שירות המזון).

## הרגלי תזונה בישראל — מזון מוקפא

הבישול מופיעות על האריזה של מוצר עדיין לא בטוח כי עקרת הבית קראה אותן בקפדנות. לכן יש צורך בהיגיון ובהכשרת הצרכן כדי לפזר אי-הבנות והעות קדומות. הכשרה זו חייבת להעמיד את המזון הקפוא בסביבה חברתית נוחה ולשכנע את הצרכן בערכו האיכותי והתזונתי. תעשיית המזון הקפוא בארץ היא צעירה ותצטרך להתגבר על בעיית אלה.



### הקפאה שומרת על מלוא הערכים התזונתיים

בארצות הוֹץ כגון בארה"ב הייצור והשיווק של מוצרי מזון קפואים הגיעו לאיזון מסויים והצרכן מורגל בהם כביתר המוצרים. לעומת זאת ברוב ארצות אירופה וגם אצלנו נחשבים עדיין המוצרים הקפואים כמוצרי מותרות. לכן יש לשכנע את הצרכן שהקפאה המהירה היא היום השיטה הטובה ביותר לשימור המזון; עדיף לכן גידול איטי בצריכת המוצרים הקפואים שיבטיח מוצר שעבר תהליך שימור שבוקר בקפדנות, על התפתחות מהירה בענף על חשבון האיכות. אם יתקל הצרכן במוצרים בעלי רמת עיבוד ירודה הוא ירחק ממוצרי המזון הקפוא בכלל וקשה מאוד יהיה לשכנע אותו מחדש בחשיבות הענף. באמצעות פרסומת נכונה אפשר יהיה להחדיר בצרכן את ההכרה ביתרונות המוצרים הקפואים, כי עדיין אין צרכנים רבים מבדילים בין מזון קפוא ומזון אחר המאוחסן בקור.

האמת ניתנת להאמר כי הקפאה מהירה היא השיטה היחידה שאינה משנה את האופי הכימי של המזון ובגלל הטמפרטורות הנמוכות נשמרות בו היטב תכונות הטעם והריח ולרוב גם כל ערכי המזון והתזונה.

המחיריים של המוצרים הקפואים הם יחסית עדיין גבוהים יותר, מאלה של הפירות והירקות הטריים בעונה הקרובה; יש צורך לכן להבהיר מה הם המיחדים המזון הקפואים החדשים מסוככת וכרוכה בקשיים. אמונו זה עובר תהליך הקפאה מיד לאחר אסיף היבול וכאשר הוא הביאה לידיעת הציבור הרחב את קיום המוצרים החדשים ויתרונותיהם ואפילו תכולת הויטמינים בו גבוהה יותר מזו של הירקות החדשים (טיב וטריות) ואף אם המחיריים והאיכות מפצים אהמכרים כטריים, לאחר שאוחסנו מספר ימים בשוק או אצל הצרכן בצורה הגנת תמורת כספו הוא, עדיין קיים מכשול שעליו ירחיק, שיווק המזון מתבצע יותר ויותר באמצעות חנויות שרשרת יכולה להראות מושכת אולם היא קרה וקשה למגע או למישול מוצרים הקפואים מה שגרמה הופעת צורת שיווק זאת תגרום והצרכן כבר הורגל איפוא בצורה כזו לאריות מזון אחרות ועוקבתניות אלו אפשר לדאוג לפתח איחסון בקור גדול יותר וכתוצאה הבית טרם יודעת איך ואם להפשיר את המזון ואפילו אם הורא

(המשך בעמ' 23)

טכניקות חדישות בהכנתם ושימורם של מוצרי מזון לנוחות ותועלתו של הצרכן תופסות מקום גדול והולך בשנים האחרונות ביצור המזון בארץ. לפי שעה מדובר ביצור מזון קפוא לסוגיו כגון ירקות מוקפאים כאפונה, גזר, תירס עוף וכן תרכיזי הדלים, ארוחות קפואות וכדומה. אולם לא מן הנמנע שבקרוב ישתלבו במערך היצור גם טכנולוגיות חדישות עוד יותר לשימור מזון כגון קרינה או יבוש לאחר הקפאה מזורזת.

הופעת המוצרים החדשים והצגתם בפני קהל צרכנים רחב קשורה עם שינויים מרחיקים לכת בהפצה ושיווק וכדי לקרב את הצרכן לחדושים, יש צורך בגישה מיוחדת ומאמצים גדולים מצד כל העוסקים בשיווק המוצרים החדשים.



### שינוי בהרגלי אכילה

הרגלי האכילה משתנים לאט לאט כי אפילו בחברה מתקדם ומתוחכמת המינהגים האינדיבידואליים נקבעים מוקדם מאד בה האדם ולכן קשה מאוד לשנותם לאחר זמן. בהתחשב בעובד שהחברה הישראלית הוא עדיין פסיפס של מנהגים שונים ואפילו משונים, קשה עוד יותר לגרום לשינויים כאלה. נוסף על כן ישנה התנגדות טבעית לשינויים באכילה ולעיתים נוצר רושן שהמזון בעבר היה יותר טוב מזה המוגש לנו כיום.

תעשיית המזון הקפוא בארץ עושה בשנתיים האחרונות ראשונים ובפני היצרנים המנסים להחדיר מוצריהם לשוק בעיות לא מעטות. יש צורך לבנות שרשרת קירור לאיחסון, ולהפעיל צי כלי רכב עם קרור ולא פחות חשוב לשכנע את הצרכן כי יכיר של קמעונאים לרכוש, להתקין ולהשגיח שבארגוני הקרובות גם מאלו של השימורים; יש צורך לכן להבהיר מה הם המיחדים המזון הקפואים החדשים מסוככת וכרוכה בקשיים. אמונו זה עובר תהליך הקפאה מיד לאחר אסיף היבול וכאשר הוא הביאה לידיעת הציבור הרחב את קיום המוצרים החדשים ויתרונותיהם ואפילו תכולת הויטמינים בו גבוהה יותר מזו של הירקות החדשים (טיב וטריות) ואף אם המחיריים והאיכות מפצים אהמכרים כטריים, לאחר שאוחסנו מספר ימים בשוק או אצל הצרכן בצורה הגנת תמורת כספו הוא, עדיין קיים מכשול שעליו ירחיק, שיווק המזון מתבצע יותר ויותר באמצעות חנויות שרשרת יכולה להראות מושכת אולם היא קרה וקשה למגע או למישול מוצרים הקפואים מה שגרמה הופעת צורת שיווק זאת תגרום והצרכן כבר הורגל איפוא בצורה כזו לאריות מזון אחרות ועוקבתניות אלו אפשר לדאוג לפתח איחסון בקור גדול יותר וכתוצאה הבית טרם יודעת איך ואם להפשיר את המזון ואפילו אם הורא



# תיק התלונות

היקף התלונות המגיעות לרשות ולסניפיה ב־60 מקומות בארץ, החל מינואר ש.ו.1, גדל פי שניים, בהשוואה לאותה תקופה אשתקד. כן פונים לעזרת הרשות צרכנים ממזרח ירושלים ומכפרים ערבים אחרים בארץ.

## אופי התלונות

סוגי התלונות הם מגוונים, ומתייחסים לתחומים שונים, כגון: מזון (מחירים, משקל, אריזות במיכלים הנוגדות את החוק, גופים זרים); הלבשה והנעלה; מכבסות; בנייה; טוהרי קרקעות; בתי"ס פרטיים; רכב; מוצרים ברייקימא (טלנוויזיות, מקררים, מכונות כביסה, על טיב השירותים ותדירותם) וכד'.  
מכתבי ההערכה והתודה הרבים שאנו מקבלים, מעידים על השרות היעיל והחשוב אשר הרשות מבצעת לטובת כל צרכן הפונה להסתדרות, ללא הבדל.



## ממתי מותר לגבות „דמי שרות“ בתחנות דלק?

ש. פישל מת"א התלונן, כי במוצ"ש, שעה 19.0, גבו ממנו „דמי שרות“ בתחנת „סנוול“, כדמי שבת. מאחר והשבת יצאה בשעה 18.08, הרי שהתשלום הנדון אינו הוקי?  
מינהל הדלק עונה: „לפי החוק, רשאיות תחנות הדלק לגבות תוספת של 25 אג' בימי שבת וחג.  
ענין גביית התוספת הספציפית במוצ"ש נוהמתלונן, הועברה לטיפולו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.



## מהדקי הכביסה מתפרקים

ב. לובטון מבאר-שבע מתלוננת, כי מקלות הכביסה שקנתה בחנות מתפרקים, על אף מחירים הגבוה.  
המנהל המחוזי במשרד המסחר והתעשייה עונה: המקלות שגבנו הם מתוצרת חוץ, לכן מחירים גבוה. אשר לאיכותם — ניתנה הוראה להוציאם מהשיווק, מחמת איכותם הגרועה, ולהחזיר למתלוננת את כספה.

## מכתבי תודה על טיפול מסור בתלונות

לרשות המרכזית לצרכנות, ת"א,  
אני מרגיש חובה בעימה להביע בואת את תודתי עבור טיפולכם המוכשר והמוצלח בתלונתי להתלפת טרמוס מקולקל בחדש. אודה, שנגשתי לענין בהיסוס ובספק, אם זאת הדרך לתקן את המוסר הקיים במסחר בארצנו. לשמחתי, נוכחתי לדעת, שאמנם אפשר לעשות למען תיקון היחס בין הסוחר לצרכן, וזאת כשהטיפול בידיים באמנות ומוכשרות. חן חן על העבודה הרבה שהשקעתם, והערכתי לכל אלה שבסבלנות הקשיבו לפנייתי הטלפונית ובאדי-בותן חוקו בי את האמון במוסדכם, ואמנם הרי התוצאה".  
מרגלית בן-ציון, ת"א.

למערכת „אגרת לצרכן“, ת"א,

„אבקשכם לפרסם באגרת לצרכן הקרובה, את תוכן מכתבי הבא:  
„לפני זמן פניתי לסניף הרשות בחיפה, לגב' אילנה ערמון, בענין נזק שנגרם לשמלה ע"י מכבסת „ת“. שנה שלמה התנגדה הנהלת המכבסה לשלם פיצויים עבור נזק שנגרם לשמלה הנ"ל. הודות לפעילותה הנמרצת של הגב' א. ערמון, שילמה המכבסה פיצויים בהתאם לתנאי הפוליסה שלה. יש לברך שיש פעילים כאלה שמוכנים להשקיע מאמצים רבים, כדי להחזיר לזולת את המגיע לו. כל הכבוד.

אברהם מאיר, קרית טבעון.

לרשות המרכזית לצרכנות, ת"א,

„הריני מודה לכם מאוד עבור הטיפול הנאמן בתלונתי נגד ביהח"י לשמלות. היות והדבר סודר, הריני רואה את הענין כמחוסל ואת הכסף שקבלתי אתרום לאחת מאגודות הצדקה. הנני מודה שוב על הטיפול הנאות ועל ההכרה, כי קיים גוף פעיל המגן על הצרכן“

בלטר יהודית, גבעתיים.

ללשכת הצרכנות, רח' שטראוס, ירושלים, לידי הח' ברי-ליבאי,  
„החברה החליפה לי את המקרר המקולקל בחדש. בטוהני שכתוצאה מהתערבותך הנמרצת, סודר הענין בהתאם לבקשתי ולשביעות רצוני. אני מודה לך מקרב לב על היענותך המהירה לפנייתי, ונכונותך לעמוד בתוקף על זכויות הצרכן. לבסוף, הרשה לי לציין את החשיבות הרבה לטובת הציבור במוסד „לשכת הצרכנות“ העומד על המשמר, כדי להבטיח הגינות וצדק בכל הקשור בסחר ובצרכנות. חן חן לך.

ליאון סינברגר, ירושלים

לרשות המרכזית לצרכנות, הועד הפועל,

„הודות לעזרתה הנפלאה של נציגת הרשות לצרכנות, הובאה תלונת התפירה הגרועה של 2 חליפות הילדים לסיימה הטוב ולשביעות רצון כל הצדדים.

אני מבקש לברך, ולהעביר את תודתי לכם ולכל הגורמים שטיפלו בפנייתי ויחד עם זאת, ובאופן מיוחד אבקש להעביר את תודתי האישית והמיוחדת לנציגת הרשות לצרכנות.

מקס זהבי, גבעתיים

## איך לבטל הפיקוח על המחירים

יש להקדיש כל המאמצים להאטת קצב ההתייקרויות

מאת דוד ליפקין

מאבקו של שר המסחר והתעשייה, חיים בר-לב, לצמצום דראסטי של הפיקוח על המחירים ולהגבלתו למצרכים בסיסיים ומונופוליסטיים בלבד, נקלע לזמן לא-מתאים. נתוני מדד המחירים לצרכן מודים, כי המחירים מוסיפים לעלות בקצב מהיר. אנו עומדים לפני מימוש התחזית, שעליית המחירים השנה תהיה בשיעור כ-8%—9 אחוזים, שהוא שיעור גבוה אף בהשוואה למדינות אחרות. ממשלות לא מעטות נחלצו לנקוט אמצעים דראסטיים כשעליית המחירים בארצותיהן הגיעה רק ל-7 אחוזים בשנה.

אמנם נכונה הטענה שבחדשים הראשונים של השנה עוד ניכרו ספחי השפעתו של הפיחות על המחירים, אבל בחדשים האחרונים גברה עליית המחירים בעקבות העלאת תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית והעלאת מחירי מוצרי הלבוש וההנעלה. גם דו"ח תלת-חדשי של בנק ישראל מהיר, שלפנינו עדיין תקופה של עליית מחירים. הדו"ח מציינ, שמחירי השירותים החפשיים מפיקוח, כגון שירותי בנייה, שירותי רפואה פרטיים, חייטות וכו', הוסיפו לעלות בקצב ניכר אף בחדשים האחרונים. הדו"ח מוסיף, שאם נזכור שקצב הגידול הריאלי של התוצר אינו יכול לעלות על 8—9 אחוזים בשנה, ואם נזכיר נקצב עליית אמצעי התשלום ב-1971 היה 28 אחוז ובשנת 1972 הוא לא יהיה הרבה למטה מזה (אולי כ-23 אחוז), הרי ברור שמקדם עדיין לדבר על התייצבות המחירים, או על האטה ניכרת מאוד בקצב עלייתם.

הטענה שהושמעה עד כה, כי רק ישראל הנהיגה פיקוח על המחירים, היא משוללת יסוד. עקב המגמות האינפלציוניות החזקות, נאלצו מדינות מערביות בעלות כלכלה חפשית מובהקת להנהיג משטר של פיקוח דוגמה לכך היא ארה"ב, שבה הצליח הפיקוח על המחירים לצמצם, בתוך כשנה, את עליית המחירים מכ-6 אחוזים לכ-3 אחוזים. מנגנון הפיקוח שהוקם שם היה בנוי למלחמה באינפלציה של הוצאות ייצור, והתמקד בריסון עליית הקטנות והזהירו אותן מפני העלאת מחירים ללא אישור. לצורך זה אף נקבעו קנסות גבוהים.

באחרונה נאלצה גם בריטניה להנהיג משטר של הקפאת מחירים לתקופה של 90 יום. כדי לארגן את מנגנון הפיקוח על המחירים והשכר. המסקנה של האנגלים היתה, שאין מנוס מפיקוח אם רוצים לבלום את האינפלציה הסוחפת.

בצרפת הנהגה מדיניות מחירים, שלפיה אין עליית מוצרי התעשייה יכולה להיות יותר משלושה אחוזים בשנה ועלית מחירי השירותים — ארבעה אחוזים. המגמה היא, שעלית האינדקס לא תהיה גבוהה בשנה הקרובה 4.5 אחוזים. משוחררים מהפיקוח מפעלים, המעסיקים פחות מ-20 פועלים, ומפעלים המייצרים מוצרי מותרות, כמקלט-רדיו, רשמיקול, מצלמות, תקליטים, פרוות וכו', היינו מוצרים שיש להם משקל קטן במדד המחירים לצרכן. אצלנו טוענים התעשיינים, ובצדק, שהפיקוח על המחירים בשלוש השנים האחרונות פגע בעיקר במפעלי התעשייה, בעוד ש"התעלם" כמעט לחלוטין מענפי הבניין, החקלאות והשירותים. לפי מימצאי סקר שנערך לפי הוועדה התעשייתית והחברת העובדים, היו עליות המחירים הבלתי-מוסברות בענפי הבנייה, החקלאות והשירותים, ניכרות. לעומת זאת היתה ההתייקרות הבלתי-מוסברת בסקטור התעשייתי, והקטנה ביותר.

אין די בסקר זה כדי להוציא מסקנות. הסקר מתבסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ולא נבדק בו המתרחש במפעלים עצמם. ניתן להניח, כי מפעלים ממלכתיים וציבוריים פעלו בהתאם לכללי הפיקוח על המחירים ונפגעו, אך לעומת זאת יש מפעלים רבים, בענפים שונים, שמצאו דרכים להעלות מחירים בדרך עקיפין. השיטות הן מגוונות, כגון שינוי האריזה, הוצאת מוצרים בשמות חדשים וכו'.

מסקנת התעשיינים מהסקר היא פשוטה ביותר: יש לבטל את הפיקוח על המחירים. אין הם דורשים ליעיל את הפיקוח על הענפים הנוכחים להעדפה. אלא בוחרים בדרך הפשוטה — ביטול הפיקוח והסתפקות בפיקוח על מפעלים מונופוליסטיים.

במשרד המסחר והתעשייה נוטים ללכת בדרך של ביטול רוב הפיקוח וצמצומו למוצרים בסיסיים ולמפעלים מונופוליסטיים. אך משרד המסחר והתעשייה אינו ערוך לפיקוח במתכונת זו. חוק המר-נופולים התגלה עד כה כ"חסר שיניים" והדוגמא המובהקת היתה בפרשת הבירה. רק לאחר שקמה צעקה בציבור, פעל המשרד, אך לא נקט כל אמצעים משפטיים. גם נשק החשיפה ליבוא מתחרה מתגלה כ"נשק חלוד", כי התעשיינים מפעילים לחץ להאטה ניכרת בחשיפתו, עד לסיום הביורוקר עם ה"שוק האירופי המשותף".

המסקנה מההתפתחויות הכלכליות היא, שאין להזדרז ולבטל את הפיקוח על המחירים, על אף כל מגרעותיו. בתנאים השוררים במשק הישראלי עוד לא הגיעה השעה לבטל את הפיקוח ורבה מדי הסכנה שבעקבות הביטול יבוא גל התייקרויות בלתי מרוסן. אבל יש לבחון את מתכונת הפיקוח, לשנות קריטריונים, לבטל את הפיקוח על מוצרי מותרות ומאיך גיסא למצוא דרכים להטיל פיקוח יעיל על ענפי השירותים, הבניה והחקלאות. עתה ניתן ללמוד מהנסיון שנרכש במדינות אחרות. אולי יש לשקול אפשרות, שהממשלה תגיע לכלל הסכם עם הארגונים הכלכליים השונים, שלפיו תוגבל עליית המחירים בשנה הבאה לשיעור של 3—4 אחוזים. הכרחי להקדיש עתה את כל המאמצים להאטת קצב עליית המחירים, ועל הממשלה והגור-מים הציבוריים השונים בארץ להירתם למאמץ זה.

"ד בר"



## שינויים במדיניות יבוא הבשר הקפוא

יבוא הבשר הקפוא המפורק ויבוא הבשר ללא עצמות הארוז בחבילות מוכנות לשיווק לצרכן יגדלו בעתיד — קבע שר המסחר והתעשייה ח. בר-לב, בבירור שהתקיים אצלו בהשתתפות נציגי ספקי הבשר הקפוא לממשלה. מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה ג. להב, הממונה על המחירים ד"ר מ. מנדלבאום ומנהל יחידת הסחר הממשלתית ב. לימור.

אחרי שנעשו נסיונות בשנה האחרונה לייבא בשר קפוא מפורק ללא עצמות, החליט בר-לב להגדיל את יבוא הבשר הזה ואת יבוא הבשר ללא עצמות הארוז בחבילות המוכנות לשיווק לצרכן, עם ציון המשק והמחיר. המגמה היא לייבא גם בשר אחורי מנוקר ומפורק.

בר-לב אמר שיש למכור את הבשר הקפוא המפורק ללא עצמות למשווקים במחיר קבוע, והמכירה תהיה במיכרז ויזכו בו אלה שיתחייבו לשווקו לצרכן במחיר הנמוך ביותר.

"דבר"

בעקבות התלונות שהגיעו למשרד המסחר והתעשייה על מחסור בבשר הקפוא בחנויות ועל הפקעות מחירים, פנה בר-לב ליבואנים העיקריים בתביעה לפעול לתיקון המצב, אחרת ישקול את העברת יבוא הכבד הקפוא לידי הממשלה.

במכתבו מציין בר-לב שהגיעו אליו תלונות, על כך שחנויות ורשתות שיווק גדולות אינן מקבלות כבד קפוא. יש כמה הצעות לשיפור המצב, ואחת מהן היא שהממשלה תהיה היבואן הבלעדי של כבד קפוא. בר-לב הטעים, כי לפי שעה אין הוא נוטה לקבל הצעות אלה, אך יש לדאוג לאספקה סדירה של כבד קפוא לכל ההנויות הרשתות במחיר הרשמי.

יש לציין, כי בזמנו הגישה הרשות חוכיר לועדת הבשר העליונה ובו כללה את ההצעות לייבוא הבשר הקפוא מפרוק מעצמות וארו לשיווק. לגבי הכבד הקפוא תבעה הרשות לבטל את ההיטלים השונים עליו, ולשווקו במחירים סבירים לצרכן.

„הארץ“



### עקשנות שמנעה התיקרות

הרשות המרכזית לצרכנות בהסתדרות רשמה לעצמה הישג נכבד במאבקה להבטחת המשך יציבות המחירים ומניעת העלאות מחירים בלתי-מוצדקות. במשך השבועות האחרונים ניצבה הרשות בעמדה תקיפה, נוכח הלחץ שהופעל עליה ע"י משרדים ממשלתיים, מועצת החלב ו„תנובה“ שתסכים להעלאת מחיר שקיות החלב לצרכנים. גופים אלה אף ניסו להאשים את הרשות שעקשנותה תביא לזעזועים רציניים בשיווק החלב לציבור.

הרשות לצרכנות דחתה את התביעה להעלאת מחיר החלב לצרכנים וגם טענה שיצרני החלב יכולים לספוג את הגדלת מתח הרווחים לבעלי החנויות. בתחילה ערערו על קביעה זו, אולם יו"ר הרשות לצרכנות, נוהת קצב, הביאה נתונים אשר הוכיחו את צדקת עמדתה העקשנית. התברר, שכאשר הועלה בהודש יולי מחיר מוצרי החלב כתמאה, גבינות קשות ושמנת, ההתייקרות שאושרה בפועל היתה גבוהה מזו שהוסכם עליה. עודף ההכנסה הזאת, קבעה קצב, נועד לכסות הגדלת מתח הרווחים לבעלי החנויות. אם אמנם יש עודף מה בהכנסה מעבר למה שהוסכם, אין מקום השנה העלאות מחירים נוספת של החלב.

כאשר בלדקו את הנתונים והתבררה צדקת טענתה של יו"ר הרשות, יושבה המחלוקת ונמנעה העלאת המחיר של שקיות החלב לציבור. יש לקוות, שהכל יסיקו מסקנות לגבי העתיד ולא יודררו לתכופ העלאות מחירים על השבון הצרכנים, מבלי שתיבדק תחילה באורח יסודי צידקת התביעה. הרשות לצרכנות ראויה לברכה על מאבקה העקשני, שנשא תוצאות חיוביות.

„דבר“

## במכוון התקנים

### תקן חדש למאור בתי"ס

תקן זה מפרט המלצות בדבר טיב המאור בבניינים של בתי"ס, גני ילדים, ספריות.



### איסום ירקות לפי תקן

התקן קובע טיב המוצר לאיסום, כלי האריזה לאיסום, בקרת הטמפרטורה, סימון האריזות, תנאי ההובלה ואחריות המאסם לשמירת תנאי האיסום.



### תקנים אחרים

יריעות מפוליאטילן; שרוכי נעליים סינטטיים; תנורי השמל. כן פורסמו רביזיות בתקנים קיימים והצעות תקן שפורסמו לבקורת הכוללות: מרצפות רצפה מבטון; אבקות כביסה, מחממים חשמליים מיטלטלים; כללי בטיחות למכשירי השמל. כן פורסמו רביזיות בתקנים קיימים והצעות תקן לוגיות; קולרי אטימה רדיאליים וכד'.



### ישראלי עורך מחקר על התקינה הבינלאומית

אינג' אליהו דהר, ראש המחלקה לתקינה במכון יצא ללונדון, לפי הזמנת המועצה הבריטית, כדי לבצע מחקר בנושא „ערכה הכלכלי של התקינה הבינלאומית“, — המחקר במסגרת התקנים הבריטי וביה"ס הלונדוני לכלכלה.

### תגובות (סוף)

#### אורז לא התייקר

דובר משרד המסחר והתעשייה הכחיש אתמול כי מחירי אורז התיקרו או עומדים להתיקר. הוא אמר כי אמנם חלה לאחרונה עליה במחירי האורז בעולם ולכן ייעשו כל הצעדים הדרושים למניעת יקור אורז לצרכן בארץ.

אנשי המשרד שוקלים, בהתייעצות עם האוצר, ביטול היטל הבטחון על אורז.

„הארץ“

# כדאי לדעת...

## רבע מהגופים הזרים במוצרי המזון — עובשים

ברבע מהבדיקות על נוכחות גופים זרים במוצרי מזון, המתבצעות במעבדה למיקרוביולוגיה של מכון התקנים בת"א, זהו הגופים הזרים כעובשים. המעבדה בודקת באורה שוטף ירקות קפואים ומיובשים, מרקם, בשר טהון ומוצרי מזון אחרים העלולים לשאת זיהום, והמופנים לבדיקה ע"י שירות המזון של משרד הבריאות. המעבדה בודקת גם נוכחות חיידקים במי שתייה, מי בריכה ומים לתעשייה.

## מכשיר לבדיקת טריות הביצה

חברה „איניקטה“ בשווייץ משווקת מכשיר פשוט, בשם „מירקס“, לבדיקת טריותה של ביצה. מראה מוארת קטנה משקפת את פנים הביצה, בה רואים ברור בועת אוויר הקיימת בכל ביצה. בועה זו גדלה והולכת ככל שהביצה פחות טריה. במכשיר זה אפשר לקבוע בקלות את „גיל“ הביצה, מ"מ 4 ועד 21 יום.

## 25 שנה לארגון התקינה הבינלאומי — „איס"ו"

במחצית אוקטובר מלאו 25 שנה להוסדו של הארגון הנ"ל. 70 מדינות חברות כיום בארגון זה. מדינת ישראל היתה בין 25 המדינות שייסדו את „איס"ו“, בשנת 1947. מטרתו של ארגון זה — להכין, לפרסם ולהפיץ תקנים בינלאומיים. כ-50,000 מומחים מכל העולם משתתפים ב-153 ועדות קבועות ובמאות ועדות-המישנה שליד הארגון. עד היום פרסם הארגון 2,000 תקנים, המחזיקים כ-50,000 דף.

## עשר „הדיברות“ של מסחר טוב

חברה אמריקנית פירסמה את עקרונות המסחר הטוב שלה, כלהלן:

- (א) הלקוח — הוא האיש החשוב ביותר בעסקים שלנו;
- (ב) הלקוח — אינו תלוי בנו, — אנו תלויים בו!
- (ג) הלקוח — אינו הפריעה לעבודתנו, אלא המטרה לה אנו מיועדים;
- (ד) הלקוח — עושה לנו טובה בבואו אלינו, ולא אנו עושים אתו חסד;
- (ה) הלקוח — הוא חלק הדוק מעסקנו, ואינו גורם חוץ כלפינו;
- (ו) הלקוח — אינו אויביקט לזיכוחים אתו, הוא קובע את התנהגותנו כלפיו;
- (ז) הלקוח — מביא אלינו את רצוננו, ועלינו למלאו, לסיפוקו;
- (ח) הלקוח — דורש שרות מאתנו, והוא זכאי לו תמורת כספו;
- (ט) הלקוח — מאפשר לנו לקבל את שכרנו מהמפעל;
- (י) הלקוח — הוא עורק החיים של עסקנו. בלעדו לא נתקיים.

## סל הצריכה — (סוף מעמוד 15)

מכך גם הצרכן עשוי לקנות כמויות יותר גדולות. אם הציבור המבוגר עדיין מהסס בין „מוצרי נוחות“ ומוצרי המטבח המסורתי, ישנם כל הסיכויים שהדור הצעיר בגלל קצב החיים ועיסוקיו יעדיף יותר ויותר את המוצרים המוכנים והנוחים ולמוצרים הקפואים חלק נכבד בקטגוריה זאת. אפילו אם עקרת בית צעירה תרצה לעשות רושם על בעלה ומשפחתה בידיעות הקולינריות שלה, היא תוכל לבצע זאת גם בעזרת המזון הקפוא לסוגיו.

ומה על הצרכן הישראלי לצפות ביחס למבחר המוצרים עצמם? ליד המוצרים הקפואים שכבר הורגלנו בהם כגון אפונה, גור, תירס, תרד, עוף וכו'. יש לצפות שלשולחננו יגיע גם תרכיז הדרים קפוא, מוצר שנשלח עד כה לחו"ל בכמויות לא מבוטלות, ארוחות מוכנות קפואות, בשר מוכן בכל מיני צורות. כמו כן יש לצפות למוצרי תפוזים קפואים שונים וכן למיני ירקות שטרם היו ידועים לעקרת הבית כגון ברוקולי, קשואים מיוחדים („זוקיני“) ועוד.

במקביל יש לצפות להופעת מגשים מחומרים פלסטיים מתוחכמים, מקרמיקה ועוד, לצורך הגשת ארוחות מוקפאות שלמות בבית. לגבי השיווק של מוצרי מזון קפואים למסעדות ומוסדות שונים, ברור כי ככל שגדל המחסור בכוח אדם וההוצאות עולות, אין ספק שהמסעדות והמוסדות כגון פנימיות, צבא, בתי-חולים וכו' פנו לשימוש במזון מוכן קפוא. היתרון בשימוש במזון קפוא הוא גם בזה שהמוסד יכול להזמין את המזון הרצוי לו ולאחסנו לתקופה ממושכת, כך שאין הוא תלוי בבעיות הספקה ותגודות המחירים בשוק.

ישראל כארץ תירות תצטרך גם לדאוג יותר ויותר לארוחות שלמות או קלות שאפשר להכין ולהגיש תוך זמן קצר ללקוחות. המזון הקפוא הגו תשובה לכך. היום כבר ברור כי חברות התעופה עוברות יותר ויותר לשימוש במזון קפוא וסוגים שונים, לאחרונה מוכרות אפשרויות מעשיות לשימוש בטכנולוגיות חדשות בשימור מזון כגון קרינה, או יבוש לאחר הקפאה מזורזת ועוד; יתכן שמוצרי מזון המיוצרים בהתאם לשיטות החדשות יתפסו לאט לאט את מקומם על שולחן הצרכן. (מתוך „תעשייה ומסחר“, כטאון משרד המסחר והתעשייה)



## הודעה

### לציבור הצרכנים

## קבלת קהל

בתל-אביב:

הועד הפועל, רח' ארלזורוב 93, תל-אביב

בימי ב' ד' בשעות 9.00—12.00

ביום ב' גם אחה"צ 16.00—18.00

לשכת הרשות במועצת פועלי תל-אביב:

בימים א'—ה' בשעות 8.00—13.00

תלונות בכתב נא לשלוח לפי הכתובת:

הרשות המרכזית לצרכנות

הועד הפועל, רח' ארלזורוב 93, תל-אביב

טלפון: 261111

## צו בדבר סימון נעלים

עפ"י הצו חלה חובה לציין בעברית על הנעלים את הפרטים הבאים:

(א) שם הייצור, או הסוחר;

(ב) מידת הנעל, לפי מספרים;

(ג) שמות החמרים מהם עשויים:

החלק העליון, הביטנה והסוליה; בנעלי גומי, חובה לציין את האותיות „ב" או „ג", אם הנעל פגומה.

כמרכז:

„לא יסמן ולא יתאר יצרן, או סוחר, מינעל ולא יגרום לסימונו או לתיאורו, אלא אם הסימון, או התיאור הם נכונים, ואינם עשויים להטעות". סימון או תאור של מינעל העשויים לעורר את הרושם, כי המינעל יוצר בארץ, שבה לא יוצר למעשה, הרי הם בגדר סימון או תיאור העשויים להטעות.

## צרכן,

בקנותך נעלים — הקפד על הפרטים המובאים לעיל.

(\*) הצו הוצא עפ"י חוק הפיקוח על מיצרכים ושירותים, תשי"ח (1957), קובץ תקנות 1700, עמ' 1582.



הודעה  
לציבור הצרכנים

קבלת קהל בלשכות התלונות בסניפים\*

**באשקלון**

בנין מועצת הפועלים  
בימים א'—ר', בשעות 9.00—13.00  
בימים ב', ה' גם בשעות 16.00—18.00.

**בבת-ים**

א) בנין מועצת הפועלים  
ביום ה' 8.00—10.00 ; 16.00—18.00

ב) ברמת הנשיא

מועדון העיריה, רח' ליבורנו  
ביום א' — 16.00—18.00.

ג) ברמת יוסף

מועדון ההסתדרות, רח' מיבצע סיני 25  
ביום ב' — 16.00—18.00

ד) בעמידר

מועדון ההסתדרות  
ביום ג' — 16.00—18.00.

\* באגרות הכאות נפרסם טרפים על קבלת קהל בסניפים  
נוספים.

0823 ✓



# אגרת לצרכן

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י  
הרשות המרכזית לצרכנות

אתה צודק  
המחירים עולים

## שביתת קונים

ביום השני, 29.1.1973  
בשעות 4 - 7 אחה"צ

כמנוחה של צבור הקונים נגד העלאות  
מחירים מופרזות, בלתי סבירות ובלתי מאושרות.

היסטע מקינות במועד הגיל

כי בהשתתפותך בשביתה  
תפגין כוחך ו

בכוחו המרכזי של צבור הצרכנים נגד  
העלאות מחירים ו

אגרת  
תשל  
|||

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י  
הרשות המרכזית לצרכנות, רחוב ארלוזורוב 93, ת"א  
טלפון : 111-261.

עריכה : דוד לוצקי

דפוס „אור“, בע"מ, שדרות הר-ציון 104, טל. : 822481 ת"א

## צרכן יקר!

### מדיניות הפיקוח החדשה ומשמעותה

חוק הפיקוח החדש, אשר קיבל תוקף החל מהאחד בינואר ש. ז., מצביע על שינוי במדיניות הפיקוח מטעם הממשלה.

למעשה, זהו השלב השלישי בסוגי הפיקוח בשנים האחרונות: האחד — שהחל באוגוסט 1970, המכונה „הפיקוח הוולונטרי“, היה, למעשה, הסכם חופשי בין 3 הגורמים במדינה: הממשלה, ההסתדרות והתעשיינים — שלא להעלות מסים, שכר ומחירים — והידוע כ„עסקת ההבליה“. שלב זה החזיק מעמד עד לאוגוסט 1971, כאשר הממשלה הטילה את הפיקוח על המחירים עפ"י החוק, ושהיה בתוקף עד לסוף דצמבר 1972. הפיקוח האובליגטורי, עפ"י החוק, היה שלב ב' של סוגי הפיקוח.

מאחר והממשלה סברה, כי אין לפקח ביעילות על 17,000 מוצרים, על-כן החליטה על ליברליזציה בפיקוח וצמצמה את רשימת המוצרים והשירותים שבפיקוח במידה רבה, תוך קביעת קריטריונים חדשים לאישור העלאות מחירים. ניסיון להשפיע על הגורמים הקובעים, שלא להקל בפיקוח יתר-על-המידה, באשר המחירים יאמירו ללא יכולת להשתלט עליהם.

רשימת המיצרכים והשירותים שנכללו בפיקוח כללה 126 פריטים, וכל גורם נוגע, הרוצה להעלות מחירי המיצרכים והמוצרים הללו, חייב לקבל אישור מראש מהממונה על המחירים — בהמלצת ועדת המחירים הציבורית.

מלבד זאת, המפעלים שמחזורם השנתי מגיע ל-10 מיליון ל"י ומעלה, חויבו לדווח לממונה על המחירים על כל העלאת מחירים. הוא הדין לגבי מפעלים המספקים שירותים, אשר מחזורם השנתי מגיע ל-2 מיליון ל"י ומעלה.

לאור תלונות שהגיעו, כי מפעלים מסויימים מעלים מחירים באמצעות חברות-בת שלהם, אשר מחזורן פחות מההיקף הדרוש עפ"י החוק — פנתה הרשות אל שר המסחר והתעשייה בתביעה, כי דין חברות-בת לגבי חובת הדיווח, יהיה כדין חברות-אם. השר הודיע לרשות, שאכן הוא שוקל בחיוב הצעה זו.

אם כי חשוב בעיני הרשות, „מה כלול ברשימת המיצרכים והשירותים שבפיקוח“, הרי לא פחות חשוב גם „איך מפקחים על הטעון פיקוח“.

## לרגל חג החרות

מאחלת

הרשות המרכזית לצרכנות

לציבור הצרכנים

שנת שלום

ויציבות כלכלית



# בשדה הפעילות

## זרקור על שביתת הקונים

שביתת הקונים הכללית שהתקיימה ביום 29 בינואר 1973, בשעות 4-7 אחה"צ, היתה התגובה הציבורית המאורגנת נגד גל היוקר הגואה, המנוצל לרעה ע"י יצרנים ומשווקים למיניהם, לרעת הצרכן.

שביתה זו היתה גם מכוונת לציבור הצרכנים נגד קניות הבהלה והאגירה המופרות של מיצרכי מזון; לפיתוח התודעה הצרכנית והגברתה, כי הצרכן בהתארגנותו מהווה כוח חזק להרתעת אותם הגורמים הרוצים להיבנות על חשבונו.

שביתת הקונים נתקבלה על דעת מוסדות ההסתדרות המרכזיים, ובוצעה בכוחות משותפים עם מועצות הפועלים, מועצת הפועלות וארגוני אמהות עובדות, הנוער העובד, איגודים מקצועיים למיניהם, סטודנטים ועוד.

השביתה הזכירה את הצורך בהגברת הפיקוח בשווקים; להרחבת רשימת המיצרכים והמוצרים בני הפיקוח; למעקב מתמיד על צורות הונאה שונות במשקל, בטיב המוצר, בשינוי אריזה — וכל זאת, כדי להעלות מחירים במישורן, או בעקיפין.

השביתה קיימה בכל הארץ תוך גילוי משמעת אזרחית מכסיימלית מצד רבבות קונים, בעיקר בתחום המזון, מאחר וחלק הצרכנים היה משוכנע, כי השביתה מיועדת נגד המזון בלבד. מאות משקיפים סובבו בכל הארץ, ואלפי מתנדבים דאגו להצלחתה של השביתה ולהסברת מטרותיה לקונים, אשר ברובם הגדול הודוהו



ביום שביתת הקונים — אפשר לערוך ספירת המלאי

השינויים במדיניות הפיקוח אמנם נועדו ליעול, אך עדיין לא מורגשת בשווקים אגירה של פיקוח ממשתי ונדמה לעתים, שכל אחד עושה כטוב בעיניו!



## שביתת הקונים לאור עליות המחירים

שביתת הקונים שערכה הרשות ב-29 בינואר ש. ז. היתה ביטוי למחאתו של ציבור הצרכנים נגד יצרנים, סוחרים וספקים למיניהם, המנצלים הזדמנויות להעלאות מחירים באופן בלתי מוצדק.

האמצעים למאבק נגד המחירים רבים הם, והשביתה היתה ביטוי לאחד מהם.

דרך שניה היתה, הקמת ועדה לריסון המחירים לבלימת האינפלציה. ועדה זו הוקמה ע"י הממשלה, וזאת בעקבות פנייתה של ההסתדרות לממשלה, בנדון.

הוועדה המורכבת מנציגי הממשלה, ההסתדרות והמערסיקים — דנה בקביעת „תקרה“ מכסימלית להעלאות המחירים, בספיגת כספים ע"י עידוד החסכון, צמצום הבניה הבלתי-חיונית, הקפאת המסים העירוניים, שמירה על מדיניות השכר כפי שנקבעה ע"י ההסתדרות, הטלת מסי-עקיפין על מיצרכי מתורות, ועוד.

נדונה גם מדיניות הסובסידיה הממשלתית למיצרכים ושירותים חיוניים. היוקר המאמיד בשוקי העולם גרם לכך שתקציב הסובסידיה בשנת 1972/73 בסך 365 מיליון ל"י, הגיע בפועל ל-500 מיליון ל"י. ואילו בשנת 1973/74 יהיה צורך להגיע ליותר מ-900 מיליון ל"י, דבר שהביא להכרעה, להטיל חלק מההתייקרויות גם על הצרכן.

הצעדים לריסון האינפלציה אמנם הכרחיים, כדי שלא נקלע למצב כלכלי, העשוי לפגוע בהתפתחות הסדרה של המשק הלאומי וערעור יציבותו — אך ייקור מיצרכי יסוד בסיסיים כגון: סוכר, חיטה ובשר קפוא, אינה התשובה הנכונה לריסון האינפלציה, ואין בה כדי לתרום ליציבות המחירים. היה צריך למנוע את הייקור הנ"ל ולמצוא דרכים אחרות למלחמה באינפלציה.

הרשות נוטלת חלק פעיל במאבקים האלה, אם זו על-ידי שביתת הקונים נגד מפקיעי שערים, פעולות סירות בשווקים, תודעה צרכנית נבונה, השתתפות בוועדות הכלליות למיניהן, ועוד. ויהא חלקנו קטן, ככל שיהיה, אך תחושתנו היא, כי תרומתנו מורגשת כביטוי נאמן לציבור הצרכנים להבטחת רמת היים סבירה.

אתנו ונמנעו מלהכנס לחנויות. קדם לשביתה מסע הסברה נרחב, להגברת התודעה, בכל הארץ.

על מטרות השביתה הקדישה העתונות מקום ניכר, וכך נהגו כלי התקשורת האחרים במדינה. חברי הרשות הופיעו בהסברות ברדיו בשפות שונות: עברית, ערבית, יידיש, אנגלית, רוסית וצרפתית.

ברור, כי שביתה כללית זו היתה בבחינת התראה והרתעה לאלה החוגים בפני כוחו המאורגן של ציבור הקונים.

אנו תפילה, כי יימצא הפתרון הרצוי לייצוב המשק הישראלי, ולשמירת האינטרסים החיוניים של הציבור בכלל, ושל הרבדים החברתיים החלשים מבחינת הכנסתם ובעלי המשפחות הגדולות.



כאשר אין קונים — אפשר לקרוא עתון.

## תגובות ודיווחים על השביתה

### מנקודות שונות בארץ:

נהריה: מסיירים בכל העיר. הכל ריק. פה ושם קונים בודדים בחנויות לטקסטיל. חנויות המזון ריקות מאדם.

בת"ים: קונים מועטים בחנויות המזון והלבשה. מתנדבים הילקו חומר הסברה. עולים חדשים התעניינו בנעשה. תגובת הציבור — חיובית.

ירושלים: תנועה מסויימת בשוק מחנה יהודה. במרכז העיר שובשה השביתה ע"י תנועת תיירים בחנויות, שלא ידעו על מהות המיבצע. בשכונות ובמקומות אחרים בעיר, הורגשה השביתה. הציבור ההסי-תדרותי הפגין נוכחותו בהסברת מטרות השביתה לקונים פוטנציאליים בסביבות החנויות.

נס-ציונה: הניכי תנועות הנוער היו פעילים בחלוקת חומר הסברה. הרבה חנויות נסגרו. תנועת הקונים מינימלית.

באר-שבע: פעילי צרכנים סובבו בשכונות עם רמקולים. רובו של הציבור נענה לשביתה. כמעט כל החנויות היו ריקות מאדם.

נתניה: תנועת קונים חלקית בעיר. הסברת הפעילים נתקבלה בהבנה ע"י אנשים שהתכוונו להכנס לחנויות לקניה.

רעננה: הצלחת השביתה מעל המשוער. 60 סיירים בוגרים, ועשרות בני-נוער סובבו והסבירו מטרות השביתה. השתתפו גם פנסיונרים וארגון אמהות עובדות.

דימונה: ועדי עובדים אירגנו מיבצע הסברה רבי-היקף במכוניות ורמקולים. השביתה היתה כמעט מלאה. רק מספר קטן של קוני-לחם נכנס לחנויות.

קרית אונו: החנויות הגדולות — ריקות מאדם. תנועה קטנה במספר חנויות קטנות. חולק חומר הסברה בבתים וברחובות.

קרית מלאכי: 90% ומעלה מהחנויות מושבתות לחלוטין. משמעת וסדר בקרב הציבור שנענה להסברה.

חולון: תנועת קונים קלה מאוד. הסופרמרקט והסופרסל — ריקים מקונים.

פתח-תקוה: עד לפני סגירת החנויות נשמרה השביתה ברובה. לקראת הסגירה הורגשה תנועה קלה בלבד. חולק חומר הסברה. הציבור קיבל בהבנה את השביתה.

אשקלון: השביתה כמעט מלאה בעיר ובשכונותיה.

רמת-גן: פעילות רבה מצד ועדי העובדים ועשרות פעילים אחרים בשמירת הסדר בשעת השביתה. סיורי-מכוניות עם רמקולים ופלקטים. במרכז ובשכונות תנועת קונים מינימלית.

נבעתיים: המצב דומה כרמת-גן. הצלחת השביתה תוך גילוי בגרות מצד הקונים.

רמת השרון: חלק ניכר של חנויות כלל לא נפתח. באחרות — תנועת קונים קטנה ביותר. בהסברה פעילים משקיפים, בני-נוער ויחברות.

הודו השרון: התנויות כמעט ריקות. פעילים בהסברה בני-נוער וארגון אמהות עובדות.  
 כפר סבא: הסופרמרקט — ריק. ביתר התנויות תנועת קונים חלשה ביותר.  
 רמלה: פעילות מסבירה ערה ביותר. הרבה תנויות סגורות בכלל, בנותר — תנועה קטנה.  
 דליאת הרמל ועוספיה: התנויות ריקות מאדם לחלוטין.



ביום שבתות הקונים — אפשר לערוך את המדפים.

תל-אביב: בצפון תל-אביב ובשיכון בבלי — חלק התנויות סגורות לגמרי. באחרות — תנועה חלשה ביותר. במרכז העיר — תנועה קונים חלשה. הורגשה פעילותה הרבה של מועצת פועלי ת"א על מתנדביה הרבים: ארגון אמהות עובדות, מועדון האקדמאים, פנסיונרים, נוער עובד ולומד, ועוד. השביתה בתל-אביב רבת

היותה מאורע מורגש במרכזים המסחריים השוקקים המוני קונים בזמנים רגילים (רח' דיונגוף, בן-יהודה, אלנבי).  
 שיכון דן: בצרכניה אין כל נפש חיה. השביתה מלאה.

יפא: רוב תנויות המזון והסופרמרקטים — ריקים מקונים. תנועה מסוימת בחנויות שלא למזון. תנועת קונים בלתי-רגילה קטנה בשעות השביתה.

צפת: השביתה היתה כמעט מלאה והקיפה את רוב המסחר בעיר. בפעולות ההסברה לקחו חלק פעילי ארגון אמהות עובדות, מועצת הפועלים, בני-נוער וציבור גדול של צרכנים.

חיפה: השביתה הורגשה בעיר ובקריית. מתנדבים סיירו בשכונות. הופץ חומר הסברה במפעלים ובמועדונים.

אילת: השביתה הורגשה מאוד והצלחה ביותר.

בנוסף קיבלנו דיווחים על השביתה, שהיתה מלאה במקומות הבאים:

אורי-הודה; אור-עקיבא; אשדוד; בני-ברק; בנימינה; גדרה; הרצליה; זכרון-יעקב; חדרה; טבריה; יבנה; יקנעם; ירוחם; כרמיאל; מגדל העמק; עכו; עפולה; ערד; קרית גת; קרית שמונה; ראש-העין; ראשון-לציון; רחובות; תל-מונד.

בכל המקומות הללו, כבאחרים, הושקעה עבודת הסברה ענפה וחברי ההסתדרות לארגוניהם גילו פעילות למופת, להצלחת השביתה.

(על השביתה בראי העיתונות — בסוף האגרת)



### שביתות קונים בדניה ובהודו

גם בדניה ובהודו פרצו בפברואר ובמרץ ש.ז. שביתות קונים — נגד העלאות מחירים. אכן, שביתות קונים עומדות להיות נשק הגנה יעיל בידי הצרכנים.



### פעילותנו במועצה לצרכנות

חברי הרשות פעילים במועצה הישראלית לצרכנות ובכל ועדותיה: הסברה, השכלה, טיב המוצר וכיו"ב. כן הם פעילים במועצה ובהנהלה. בדיונים על בעיות הצרכנות עם שרי המסחר והתעשייה, החקלאות, התקשורת — השתתפו נציגינו בבירור הבעיות. המועצה מכינה תכניות לקיום "יום הצרכן" בארץ. שני ארגוני הצרכנים הגישו תכניות מתאימות. את תכנית הרשות המרכזית לצרכנות הכינה והגישה החב' עדה לבנון, מרכזת הרשות ומנהלת מדור ההסברה.

הועד הפועל, בפגישתו מיום 25 בינואר ש. ז., הקדיש דיון מיוחד לנושא: במערכה לבלימת ההתייקרות ולהבטחת שכר ריאלי לעובדים. בסיכום הדיון נתקבלו ההחלטות הבאות:

- א. הועד הפועל קורא להרחיב את מעגל הפיקוח על מיצרכים ושירותים — נוסף לאלה הנמצאים בפיקוח על פי החוק, הפיקוח ייעשה ע"י ועדות מחירים ציבוריות. ההסתדרות תתבע, שהקריטריונים שידריכו את ועדות המחירים, יהיו מוסמכים על דעתה.
- ב. הועד הפועל תובע מן הממשלה, לפעול לחיזוק סמכותן של ועדות המחירים הציבוריות — לרבות הגשת תביעות על הפקעת מחירים, משקל חסר, שינוי אריזות וטיב.
- ג. חיזוק נציגות הצרכנים, האיגוד המקצועי וועדי העובדים — בוועדות המחירים.
- ההסתדרות תתייצב במערכה לבלימת ההתייקרות ותגייס למטרה זו את ועדי העובדים, המרכז החקלאי והקואופרציה הצרכנית.
- ד. ההסתדרות מעודדת את הרשות לצרכנות בפעילות למען יציבות המחירים, על ידי מעקב בשווקים, העברת מידע לציבור וטיפול תודעה צרכנית.
- ה. על משרד המסחר והתעשייה לחתור להגבלת רווחי התיווך ולהפעיל פיקוח יעיל על המסחר ועל השיווק הקמעוני.
- ההסתדרות תפעיל את גורמי השיווק והייצור המאורגן ואת רשת הצרכניות — למען ישמשו מכשירי לבלימת היוקר ולהולחל מחירים.
- ו. על הממשלה להבטיח שהחשיפה תביא להורדת מחירי מיצרכים — ולבל הנוצל לתוספת רווחים ליבואנים ולרשת התיווך.
- ז. יש ליוזם שינויים בחוק ההגבלים העיסוקיים — לשם ייעול הפיקוח על המונופולים והקרטלים.
- ח. ההסתדרות תתבע את המשך הקצבת הסובסידיות ל-12 מיצרכי מזון חיוניים — כדי להבטיח אי-העלאת המחירים בשנת 1973.
- ט. ההסתדרות מפנה את תשומת-לב הממשלה להתייקרות הגדולה שחלה בשטח הדיור והבנייה ותובעת הפעלת אמצעים אפקטיביים נגד תופעה זו.
- י. הועד הפועל סומך ידיו על החלטת הרשות לצרכנות להכריז על שביתת הקונים, אשר תקיים ב-29.1.73 — ושנועדה להתרועע יצרנים ומשווקים מהעלאת מחירים בלתי מוצדקת.
- הועד הפועל קורא לציבור לתת יד לשביתת הקונים ולהצלחתה.

הרשות יזמה סקר על התחבורה הציבורית שהוכן על ידי פור"י — המכון לחקר דעת הקהל, וסקר שני שהוכן ע"י המכון הכלכלי בהסתדרות — כדי לעמוד על בעיות הענף החיוני הזה לציבור הרחב.

השאלות שהוכנו ע"י הרשות כללו בין היתר:

- א. האם נהגי האוטובוסים, או הכרטיסנים, מתנהגים באדיבות לשאלות נוסעים, על כיווני נסיעה, או בזמן עליה וירידה מהאוטובוס?
  - ב. מהנסיון שלך באוטובוסים, האם אתה מוצא שהאוטובוסים הם בדרך-כלל נקיים, או לא?
  - ג. לגבי ציבור הנוסעים עצמם, מה התרשמותך, האם ציבור הנוסעים שומר, בדרך כלל על הנקיון באוטובוסים?
  - ד. האם עוצרים נהגי האוטובוסים, בימי גשם, קרוב למדרכה?
  - ה. האם המקומות שנקבעו למכירת כרטיסיות קבועות לנסיעה באוטובוסים, נוחים לך?
  - ו. האם האוטובוסים עומדים, בדרך כלל, בלוח הזמנים שלהם? מימצאי הסקר מראים, כי 76.3% מכלל האוכלוסיה היהודית משתמשים בשירותי התחבורה הציבורית. מספר המרואיינים המשתמשים בתחבורה הציבורית היה 947 איש ואשה. מכלל המרואיינים הללו משתמשים 57.1% באוטובוסים כל יום, והגוהר — פחות מזה.
  - לגבי אדיבות הנהגים והכרטיסנים — סבורים 46.9%, כי המצב סביר, ואילו 25.4% מתלוננים.
  - לגבי הנקיון סבורים 64.7%, כי האוטובוסים הם בדרך כלל מלוכלכים, לעומת 32.7% שדעתם נוחה מהנקיון.
  - לגבי שמירת הנקיון ע"י הנוסעים עצמם, הביעו 60% את דעתם, כי הנוסעים עצמם אינם שומרים על הנקיון באוטובוסים.
  - לגבי עציצה ליד המדרכות — סבורים 36.5% שבדרך כלל עוצרים הנהגים ליד המדרכות, לעומת 25% מתלוננים.
  - לגבי מקום מכירת כרטיסיות — מרוצים 34.7% מהמצב הקיים, לעומת 21.9% בלתי מרוצים.
  - לגבי שמירת לוח זמני הנסיעות — הביעו 46% שביעות רצון, וכאותרו האחוז — חושב אחרת.
  - הסקר המקביל באותו נושא, שהוכן ע"י המכון הכלכלי והחברתי בהסתדרות, ואשר בוצע ע"י 430 משקיפי צרכנות, מצביע כי:
- אחוז גבוה מבין המשיבים שבע-רצון מקרבת האוטובוס הנוסע למרכז העיר.
  - הקמת ספנות בתחנות — לצל מפני השמש ולמחסה מפני הגשם — הוא מרכיב חשוב ברמת השירות לנוסעים. במיוחד דרושות הסכנות בתחנות שבהן נמוכה תדירות הנסיעות. אותו

- רבים התלוננו על העדר לוח פירוט זמני הנסיעות של הקו ופירוט מהלכו.
- כמחצית מאוכלוסיית המרואיינים מרוצה מאריכות הנהגים.
- כמחצית מאוכלוסיית המרואיינים מרוצה מכך שהאוטובוס עומד בלוח הזמנים שנקבע לו.
- תלונות רבות הובעו על העדר ספסל עם נגון בתחנות.
- אי שביעות רצון הובעה גם מהמקומות המועטים בהם ניתן לרכוש כרטיסיות נסיעה.
- השעה המוקדמת בה מפסיק האוטובוס את שירותו בכפריהם, אינה לשביעות רצונם.
- המדינה כאוטובוס אינה מכבידה על רבים מהנוסעים במקומות אלה.

### המצב במוניות

- בבחינת אדיבות נהג המונית בהשוואה לנהג האוטובוס, נמצא שלמעלה מ-50% טענו שנהג המונית יותר אדיב. בין הסבורים כך בולטים צעירים, עצמאיים ילידי ישראל, בעלי השכלה גבוהה. הוא הדבר גם בכפרי הערבים.
- כ-50% מאוכלוסיית הנוסעים ציינו, שנהגי המונית שומרים בדבר-כלל על מחיר אחיד, לעומת הסוברים אחרת.



### סגן-שר התחבורה, ח"כ גד יעקובי

#### מרצה על תכנית השפורים בתחבורה הצבורית

ח"כ ג. יעקובי שהוזמן ע"י הרשות לדיון על בעיות התחבורה בישראל, לאור מימצאי הסקרים — מסר על דרכי השיפורים להבא כפי שעובדו ע"י משרד התקשורת.

א. ריאורגניזציה בתחבורה הציבורית

על-מנת להתאים את מערך קווי התחבורה לשינויים בהתפרסות האוכלוסיה והביקוש לשרותי התחבורה הציבורית באזורים מטרור-פוליטיים — הושלמה ריאורגניזציה בחיפה ובירושלים, ונעשת ריאורגניזציה באזור תל-אביב.

במסגרת תת-שלב א' של הריאורגניזציה בתל-אביב, אשר הושלם כבר, הוצרה גבעתיים עם צפון תל-אביב באמצעות קו אוטובוסים ישרי; בתים וחולון חוברו ישירות לרמת-אביב.

מסגרת תת-שלב ב', אשר ביצעו יחול בחודשים אפריל-מאי 1973, יקושרו אזורים נוספים בחולון ובבת-ים עם רמת אביב. יתווסף קו פנימי בבת-ים, יוכנס לשרות קו מזין — לקישור שכונות עבר הירקון עם רמת אביב, וכן יוקמו 8 מוקדי טרנספר.

מספר אנשים 42% השיב שבתחנה בה הם ממתינים יש ספסל עם נגון, וכן שאין בכלל סככה. 13% בלבד טענו שיש ספסל בלבד ללא נגון.

• למעלה מ-70% מציבור הנוסעים מתלוננים על העדר לוח קיר המפרט את זמני נסיעותיו של הקו בתחנת האוטובוס בה הם ממתינים.

• רצוי שבכל תחנה יוצב שלט המפרט את מהלך קו הנסיעה על מנת להקל על נוסעים בנסיעתם. למעלה מ-50% טענו שאין זה מופיע בתחנות. 20% בלבד ציינו שאמנם קיים פירוט כזה, השאר לא השיב.

• לגבי הנושאים האחרים שהועלו בסקר המקביל, נתקבלו המימצאים הבאים:

• 90% השיבו שנהגים וכרטיסנים נענים בחיוב לתת עורך במקרה של הגשת שטר כסף.

• אחוז זהה סבור, שהנהג או הכרטיסן עונה באדיבות כשהוא נשאל על כתובת מסוימת.

• עזירה בתחנות — למעלה מ-1/3 מן המשיבים ציינו שבעשות העומס (שעות הבוקר וחזרה מן העבודה) האוטובוס עוצר תמיד בתחנה. 35% ענו שבדרך כלל הוא עוצר. כללית ניתן, אפוא, להסיק שהציבור מרוצה משירות התחבורה בשטח הנדון.

• כ-50% מציבור הנוסעים שבעיר-צפון מהשעה המאוחרת המקו"ב בלח בה נוסע אוטובוס במקום מגוריהם. בעיקר סבורים כך צעירים (30-21).

• למעלה ממחצית המרואיינים התלוננו על קושי בפתחת וסגירת החלונות באוטובוס.

• באשר לאפשרות הצבת כרטיסן באוטובוס, על-מנת לקצר את זמן השהיה בתחנות ולהקל על הנהג — 70% צדדו באפשרות זו, בעיקר נוסעים אקדמאים ומבוגרים.

• כ-70% מציבור הנוסעים הביעו שביעות רצונם מגובה המדרגה באוטובוס, חלק טען שהמדרגה גבוהה אך אינה מכבידה ורק רבע מהאוכלוסיה (26%) התלונן על גובה המדרגה המכביד על העליה. בין המתלוננים בולטים המבוגרים (+61), אקדמאים ונשים.

• כ-70% שבעי רצון ממיקומו (באוטובוס) של הפעמון המאותת לנהג לעצור.

### התחבורה בכפרים הערבים

בכפרי הערביים קיימות בעיות תחבורה שונות מאלו אשר בערים.

• אחוז גבוה מאוכלוסיית הנוסעים במקומות אלה, הביע שביעות רצון מהגיוון באוטובוס.

- קרו השיפורים בתחבורה ציבורית, בראשות שר התחבורה מתנהלת בהיקף של 4-3.5 מליון ל"י בשנה.
- במסגרת השיפורים באוטובוסים הקיימים: —
- הוכנסו לשימוש אוטומטים למכירת כרטיסים.
- הולכות ומוקמות סככות חדשות, על-פי דגם שאושר לא מכבר.
- בערכים שיפוץ וצביעה מחדש של אוטובוסים.
- נבדקים דגמים של מערכות אוורור; לאחר הבדיקה יבחר הדגם המתאים שיוכנס לשימוש.
- יוחל בהתקנת מיקרופונים באוטובוסים העירוניים, להכרזה על תחנות.
- מפות קוים שיופצו בתחנות האוטובוסים.
- בימים אלה נערך סקר לבדיקת עמדות הציבור כלפי הפעלת מקלטי רדיו באוטובוסים העירוניים. במידה ורוב הציבור יגלה התנגדות — תאסר הפעלת המקלטים. במידה ורוב הציבור יסכים לכך — ישאר המצב כפי שהוא היום.
- הוכן שלט שיתלה באוטובוס המודיע על חובתו של הנהג להודעות בפני נוסע המבקש זאת, וכן, יוצב בשני מקומות בולטים באוטובוס שלט ובו מספר האוטובוס — במקרה והנהג מסרב להודעות.

ג. שיפורים באוטובוסים החדשים:

- מערכות אוורור מאולץ; זכוכית צבעונית להגנת הנוסעים מהר שמש; בידוד נגד רעש וחום; מיקרופון ורמקולים להכרזה על התחנות; תוספת שילוט בצדי האוטובוס; מדרגות נוחות יותר לעליה ולירידה; מנועים גדולים יותר למניעת פליטת עשן או למניעת חזילה בהרים; מערכות קפיצי אויר להבטחת נסיעה חלקה ונוחה, ללא זעזועים לנוסע; אוטומטים לגביית כסף; באוטובוסים העירוניים — דלת כפולה; חזית בעלת שדה ראייה משופר.

ד. עדיפות לתחבורה הציבורית

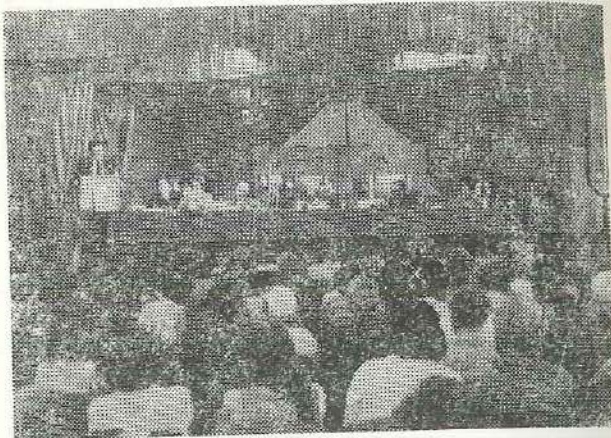
מגמתו של משרד התחבורה — להעדיף את התחבורה הציבורית, ולהקל על תנועת האוטובוסים בכביש. לשם כך, מוקצים נתיבים מיוחדים לאוטובוסים. בחלקם אלה כבישים שלמים הפתוחים לאוטובוסים בלבד. ובהלקם — נתיב אחד המיועד לאוטובוסים, בתוך כביש אשר שאר נתיביו משרתים את כל כלי הרכב.

צוות משותף למשרד התחבורה, עיריית תל-אביב ומשרתת ישראל הוקם לקביעת הסדרי תנועה בדרכים העורקיות בתל-אביב. הצוות הצביע על מספר כבישים אשר בהם מומלץ להנהיג חד-סטרייות לכל כלי הרכב, ודר-סטרייות לתחבורה הציבורית. בכנס השתתפו נציגי הקואופרטיבים של „אגוד“ (צבי שיפמן) ו„דד“ (אהרון שני) שענו על שאלות המשתתפים.

כנס האכזקוטיבה של „ו. ק. ו.“ בישראל

בתחילת ינואר התכנסה האכזקוטיבה של הארגון הבינלאומי לצרכנות — „יוקר“ — בישראל. בהודמנות זו קיימו הארגונים הישראלים לצרכנות יום עיון, בהשתתפותם של האורחים מחו"ל. ביום העיון, שהתקיים בבית ציוני אמריקה, הירצו האורחים על הנושאים הבאים:

1. הממשלה, האומבורדסמן והצרכן — המרצה, מר פיטר גולדמן, נשיא הארגון (אנגליה);
2. התחיקה, בתי-משפט ותביעות קטנות — המרצה, גב' אנה פרנסן (הולנד);



ציבור הפעילים מאזין לדברי האורחים

3. מידע לצרכן ותודעת הצרכנות — המרצה, פרופ' קולסטון וורן (ארה"ב).

כן דיברו בכנס: ד"ר יהושע יפה, נציב הצרכנים; נוהה קצב, יו"ר הרשות והגב' אירמה פולאק מאיגוד הצרכנים. כמנחי ההר-צאות של האורחים שימשו: פייבל הדס, יו"ר הנהלת המועצה הישראלית לצרכנות; בלה טל ממועצת הפועלות; ג. בוכוואלד מאיגוד הצרכנים. דברי הפתיחה והסיום — ע"י הד"ר יוסף לם, יו"ר המועצה הישראלית לצרכנות.

הרשות מגיבה על מכירת מגרשים בשרשרת

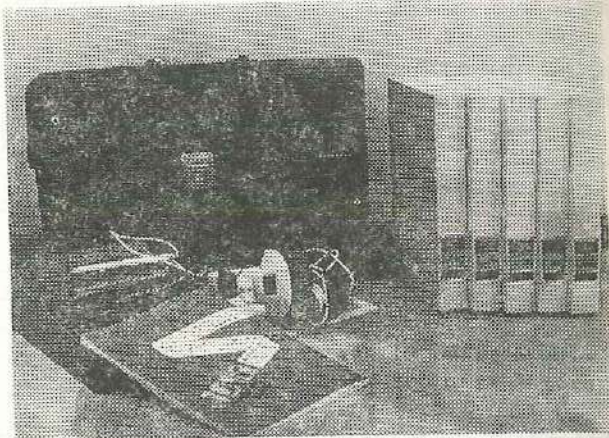
במסגרת המעקב אחר המודעות המתפרסמות בעתונות, גילתה הרשות את הנסיון למכור מגרשים לפי „שיטת השרשרת“. מגרשים אלה שהנם באזור גדרה ומוכרת בתיה, הנם מגרשים הקלאיים אשר אין בהם פרצלציה ואשר לא ידוע כלל אם פעם יוכרו כשטח בניה. לאור התערבות הרשות, הוחזרו המגרשים לבעליהם המקוריים ולא נמכר כל מגרש בדרך זו.

## הרשות נאבקת נגד הטעיית הציבור

לרשות הגיעו, לאחרונה, תלונות רבות בדבר רבי-המכר החדש „טופו” — „מכשיר למידה מתוכננת”. מכשיר זה מיוצר ע"י דיל-קורפוריישן בע"מ, ומופץ ע"י חברות ופירמות המעסיקות סוכנים.

התברר, כי סוכנים רבים „שיכנעו” קונים המימים, הרוצים בטובת בניהם, לרכוש המכשיר, תוך טענה, שהמכשיר מאושר ע"י משרד החינוך והתרבות.

בבירור שערכה הרשות עם מורים ומרצים הסתבר, כי החומר אינו מותאם לבחינות הבגרות בישראל, ואינו מומלץ ע"י משרד החינוך והתרבות. לפנייתנו למשרד הנ"ל, קיבלנו את התשובה הבאה:



כך נראה „מכשיר הלמידה המתוכננת”

„לאחר בירור בקרב הגורמים המוסמכים במשרדנו, ברצוני להודיעך שאין „טופו” — מערכת הלמידה המתוכננת — מופצת מטעם משרד החינוך והתרבות. מערכת זו לא עברה ביקורת ולא קיבלה כל המלצה, או אישור, מטעם משרד החינוך והתרבות.

כמו־כן, ברצוני להודיעך שהחוברת „טופו” — מערכת למידה מתוכננת מהווה עבירה על החוק (חוק זכות יוצרים, סעיף 18) האומר: שאין להעתיק או לפיסם בחינות (בגרות או אחרות), אלא ברשות משרד החינוך והתרבות.

אנו שוקלים כעת נקיטת צעדים למניעת ניצול לרעה של שם משרד החינוך והתרבות, כפי שקרה במקרה זה.”

בברכה,

א. פלד

לנוחת שלמות,

ברצוני לציין את התרשמותי מהפגישה אשר נערכה ב-2.1.73 עם נציגי הארגון העולמי לצרכנות; ערב זה שימש לי הוכחה חותכת לכך כי הגנת הצרכן מהווה נושא בעל חשיבות עולמית, ואני שותף לאלה המאמינים כי לישראל שמור מקום מרכזי בנושא זה.

אני מצידי אעשה כל מאמץ כדי שארגון הסטודנטים חברי ההסתדרות, אשר גילה את נושא הצרכנות לא מכבר, יתרום את חלקו.

ב ב ם

א ל י י כ נ י

מוכר ארצי א. ס. ה. ה.

ארגון סטודנטים חברי ההסתדרות



## הוצע לקבוע מחיר אחיד לעוף הודו

משלחת מטעם הרשות לצרכנות שהופיעה בכנסת, בפני הוועדה הכלכלית, העלתה את ההצעה לקבוע מחיר אחיד לעוף הודו ופטמים. כמו כן הועלתה הצעה זו ע"י הרשות בוועדה העליונה לבשר. לאחרונה הצטרף לקריאה זו גם המרכז החקלאי, אשר פנה לשרי האוצר, החקלאות ומסחר והעשייה בנדון. להרחבת הפיתוח של ענף בשר הודי לשימוש מקומי ולייצוא, מוקמת כעת משחטה גדולה, בהשקעה של 6 מיליון ל"י, בסביבות כפר ויתקין, תוך שיתוף עם משקי האזור.



מיכרו על הודים

# סל הצכה שלנו



## בשר הודו וחשיבותו לתזון

בארצות רבות נחשב בשר ההודו למעדן ולשולחן רק בימי חג מיוחדים בגלל מחירו היקר. בארץ בשר ההודו בישראל הנו בהישג היד של כל מחירי נמוך אף ממחיר הבשר הקפוא והוא מטיבו ובטעמו — בכל בשר אחר.

בשר ההודו דל בשומנים (כ-6%) ועלובונים (כ-20%) וברזל (3.8 מ"ג ל-100 גרם).

ניצול נכון של בשר ההודו יגוון את תפוקת על תקציבך ויעזור לשומרי המשקל לאכול בשר ולצרוך מעט קלוריות.

## חלקי ההודו השונים והשימוש הנכון

1. החזה — החזה השלם הינו הבשר היקר בין חלקי ההודו; בשר החזה דל בשומן ועשיר בחלבונים, והוא מתייבש בנקל בזמן הריכוך. יש להקפיד לא לבשלו זמן רב מדי ולקצר זמן הטיגון כמה שניתן.
2. החזה טוב במיוחד לשימוש בצורות שונות: לצליה בשלמות בתנור (רצוי עם העור) לטיגון במנות למילוי בשלמות " במנות לטחינה למזנונים קרים לשיבוץ בחומרים שונים לטיגון ברגע

2. השוק (רגל) השוק הינו בשר זול יותר. השוק זקוק לצל או בישול יותר מהחזה.

השוק טוב במיוחד בצורות כדהלן: לגולש

לגלגול וצליה בתנור  
למילוי וצליה בתנור  
לצליה ברוטב

### הכנפיים

הכנפיים, לאחר הכנה מתאימה, טובות מאד לאידוי ברוטב ולבישול.

### הקורקבנים והלבבות

לפני השימוש בקורקבני הודו, יש לבשלם עד שיהיו רכים ורק אז להכין את התבשיל הרצוי.

הצואר טוב למילוי

### הכבד

טוב במיוחד לטגון בשלמות ואחי"כ לחתוך לנתחים. הכבד טוב על טוסט, ברוטב, לכבד קצוץ ולכריכים.



## הסברה והדרכה בנושא הצרכנות

החב' נוזת קצב השתתפה בהסברה, כמפורט:

- ☆ פתחה את הדיון בישיבת הועד הפועל בנושא האינפלציה ובלימת ההתייקרויות;
- ☆ הירצתה בישיבת המזכירות הארצית של מועצת הפועלות, בנושא ההתייקרויות ושביחת הקונים;
- ☆ בחוג עובדות שכירות בת"א הירצתה על פעולות הרשות לצרכנות;
- ☆ לישיבת המחלקה לאיגוד מקצועי הסבירה על שביחת הקונים וההתייקרויות;
- ☆ בכנס ארצי של פעילי קליטה — דיברה על הצרכנות בתודעת העולים החדשים;
- ☆ הרצאה בנושא מדיניות המחירים והצרכן נשאה בכנס סטור דגנים — אסח"א, בוכרון יעקב. כן הופיעה במספר מפעלי חרושת בנושא המחירים.
- ☆ הח' דוד לוצקי, היועץ הכלכלי, הירצה בנושאי צרכנות שונים בקרית אונו, כפר סבא, גבעת שמואל, כרמיאל ותל-אביב (במסגרת השתלמויות למנהלי מדור הונה ברשויות המקומיות).
- ☆ החב' רות ביבי, היועצת המשפטית, הירצתה בחיפה וכן הופיעה ב-2 תכניות רדיו על הנושא המכירה באשראי ותלויות על "טופז". הח' חנייה גל הירצתה בנושא הצרכנות בסניפי א.א.ע. בגבעת-עדה, אור עקיבא והדר יוסף.
- ☆ צבי לביא הירצה בלוד, חיפה ובתי-ים. עו"ד יצחק וניגורד במועדון "מאשה" בת"א, וראשון לציון.
- ☆ החב' פלה טל הירצתה בפרדס חנה.
- ☆ בנושא השפיתה הירצו: מדריכי הנוער העובד והלומד ומורי רשת, "עמל".

בנוסף לפעילות ההסברה בסניפי הרשות, קיימנו — בשיתוף עם ארגון אמהות עובדות — פעולת הסברה בנושא "החתימה על שטרות והתחייבויות", בשכונות ת"א: גוה שלם, שכונת שפירא, כרם התימנים, הדר יוסף, קרית שלום, תל-גבורים ויד אליהו.

בערבי הסברה אלה הירצו עורכי-הדיון: יהודה סביר, רות ביבי, י. וינגורד וחמי שטיירמן.



## נושא הצרכנות בערבית

בהתייעצות עם הרשות, הוחלט על סידרת תכניות על הצרכנות, שישודרו במסגרת תכנית המשפחה, בטלוויזיה — בשפה הערבית. שודרו כבר, עד כה, שתי תכניות. הסידרה הבאה תכלול: "מכירה באשראי, קניה בתשלומים, חווים אחידים, וכד".



## פעולות הדרכה במועצת הפועלות

- חוגי ההדרכה בכלכלת בית, תפירה ומלאכת יד המשיכו בפעולתם הסדירה. לקראת שביחת הקונים ניתנה הסברה רחבה בכל ההוגים וסניפי א. א. ע., חוגי הורים וסמינרים שונים שהתקיימו באותה עת.
- תערוכות מזון בנושא האבוקדו, ירק העונה ומאכלי דגים — התקיימו בלמעלה מ-20 סניפים. כן ניתנו הסברים על הקציב המשפחה והצרכנות.
- ימ"עיון בצרכנות התקיימו לרכוזת אזור הצפון בכרמיאל, ולרכוזת אזור הדרום — במרכז הקהילתי בקרית מלאכי.
- הרצאות בנושא הצרכנות ניתנו בכל סניפי א. א. ע. בתל-אביב, בנס-ציונה, לוד, רמת בן-צבי, רמת השרון ואור.
- מועצת הפועלות מקיימת מסגרת לימוד חדשה לאמהות מרובות ילדים. במסגרת, "תכנית לקידום האשה" כלולה תכנית לימודים בכלכלת בית וצרכנות. תכנית זו הופעלה כבר ב-10 סניפים. גם במסגרת של חוגי הנערות — כ-30 במספר — נכללת הרצאה בנושא הצרכנות.
- יום עיון שני בנושא הצרכנות למורים בבתי-ס מקצועיים התקיים בהשתתפות רות ביבי וזאב ענר. המורים מעבירים את הנושא במסגרת שעורי חברה ועתונות.
- במטבח הנסיוני מקבלות הדרכה קבוצות חברות מהסניפים לקראת התערוכה של אביורי מטבח.



## הערכה לפעילה ותיקה בצרכנות

מתילדה מושקוביץ, חברה בארגון אמהות עובדות תל-אביב וידועה בפעילותה במשך שנים רבות בתחום הצרכנות, פרשה לאחרונה מפעילותה במכון התקנים הישראלי. מנהל המכון, אינג' א. גילת, הביע דברי הערכה לפורשת, כלהלן:

גב' מושקוביץ היקרה,

"עם פרישתך מתפקידך כחברה במינהלת ונו התקן, תפקיד שמלאת בהצלחה ובהתמדה מאז שנת 1958 — הרשי נא לי להביע לך את תודתנו והוקרתנו העמוקה.

אנו תקוה, כי הקשר בינך לבין המכון ימשך וכי עוד נהנה מעצתך הנבונה ומפעילותך המסורה".

כמורכב נתקבלה הגב' מושקוביץ כחבר-נספח לאיגוד הישראלי לאבטחת איכות, ליד מכון התקנים.

# תיק התלוונות

## תוצרת „אתא“

קיבלנו לאהרונה, מספר תלוונות מצד צרכנים, אשר קנו בגדים בהלוונות הנושאות שלט „אתא“. ורק בשלב מאוחר יותר נתגלה, כי המוצרים שקנו אינם מתוצרת „אתא“.

בירור שערכנו ב„אתא“ העלה, כי ישנן חנויות הרשאיות למכור גם תוצרת של יצרנים אחרים, פרט לתוצרת „אתא“.

לפיכך, מן הראוי לבדוק המיד, אם התוצרת שנקנתה נושאת עליה תוויה של „אתא“, מבלי להסתפק בשלט התלוי מחוץ לחנות, אלא-אם-כן, רוצה הקונה בתוצרת של יצרן אחר.



## בגדים שהתכווצו

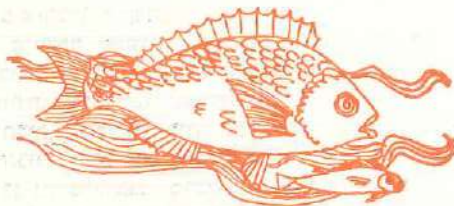
קיבלנו תלוונות קונים על בגדים שהתכווצו תוך כדי כביסה (בטכסטיל טמפו וכד'). בירור מצדנו העלה, כי הבגדים הנ"ל היו בגדי צמר אשר יש למסרם לניקוי יבש, אך בגלל היעדר תוויה צמודה לבגד המפרטת הוראות ניקוי, חלה התקלה.



## תוצרת „הוד לבן“

משקיף נרכנים שלנו היפנה תשומת-לבנו, כי חברת „הוד לבן“ הוציאה לשוק מוצרי בשר, כאשר על אריזתם לא צויין המשקל. פנינו ליצרן בשאלה, וזו תשובתו:

„קיבלנו את מכתבכם בנדון, והננו מצדיקים את תכנו. עד עתה, לא עבדנו עם שקיות מודפסות, וזאת בגלל תקופת ההרצה. החל מהשבוע, הסחורה ארוזה בשקיות מודפסות, שכמובן — בין היתר — מצויין המשקל“.



# מן הנעשה בסניפים

## בקורים בסניפים

הח' יצחק וינוגרד, מנהל מדור הסניפים, ביקר במועצות הפועלים באופקים, נתבות, ערד וירוחם. במקומות הנ"ל נפגש עם מזכירי מועצות הפועלים, יו"ר הלשכות ורכזיהן — לארגון מבנה הלשכות ופעולותיהן. בירוחם התקיים גם ביקור במפעלי „טמפו“ ו„פניציה“ לדיון על נושאי צרכנות במקום. הח' מנשה ידגרי, מהנדס הייצור בפניציה, קיבל עליו את תפקיד היו"ר והמרכז של הלשכה לצרכנות במקום.

כן נפגש מנהל המדור עם יו"ר ורכזי הלשכות במקומות הבאים: הרצליה, רעננה, הוד השרון, עפולה, קרית מלאכי, נתניה, דימונה, יוקנעם, מגדל העמק. נציגי המקומות נתבקשו להרחיב את ועדות הצרכנות במקומותיהם, לקראת הגברת הפעולות בשנת 1973.

פרט לזאת, התקיימו בקורים במקומות הבאים:



## רעננה

במפגש עם פועלי ביהח"ר תרשיש, הירצה הח' וינוגרד על בעיות הצרכן והאינפלציה. בפגישה עם פעילי המקום ועם הח"ח שמעון דורון וחיים צבי, הועלו לדיון הנושאים הבאים: הקמת חוליות של סיירי-דיווח; מבצע נקיון בחנויות בשיתוף המועצה המקומית. בפגישה השתתף מנהל מחלקת התברואה של המועצה המקומית, מר לגזיאל משה.



## חדרה

בפגישה במועצת הפועלים עם הח"ח: י. אשתר, מ. אוקון ועדנה גאולה. נדונו הנושאים: חינוך הוועדות לצרכנות; הפעלה לשכות משנה בבית אליעזר, גוה חיים ופאר שכון עולים וכן הפעלה פנסיונרים כמתנדבים וכן פרסום נושא הצרכנות בשכונות.



# מחירים

## ופיקוח

### רשימת המיצרכים והשירותים הכלולים בפיקוח:

רשימת המיצרכים, המוצרים והשירותים הכלולים בפיקוח כוללת:

#### (א) מזון (לפי א"ב):

1. אורז; 2. ביצים; 3. בשר קפוא; 4. בצל; 5. בירה; 6. דג קרפיון; 7. דג בקלה קפוא; 8. דג פילה קפוא; 9. חלב ומוצריו; 10. טחינה שומשומין; 11. יינות וכוהלים; 12. כבד קפוא; 13. לחם, פיתות, מצה כשרה; 14. ליקרים; 15. מרגרינה; 16. משקאות קלים; 17. ממרח חמוס בפחית; 18. מלח בישול; 19. מזון לתינוקות; 20. מרקים; 21. סוכר; 22. סולת; 23. סיגריות, סיגרים; 24. עוף קפוא; 25. עמילן, גלוקוזה; 26. פלפל שחור; 27. קפה; 28. קפה פולים; 29. קמחים; 30. שמני מאכל; 31. שמרים; 32. שוקולד וקקאו; 33. תה; 34. תפוחי-אדמה.

#### (ב) מתכת

35. אמבטיות; 36. ארמטורות סניטריות; 37. ברזל עגול לבניה; 38. בלוני מליו לגז; 39. חוטי ברזל ומסמרים; 40. חוטים וכבלים חשמליים; 41. כלי בישול מהמרזן; 42. כלי בישול מטפלון; 43. כיריים לגז; 44. מצבריים; 45. מצתים לרכב; 46. מדי מים; 47. מקררי חשמל עד 13 קוב (בכלל); 48. מנועים חשמליים; 49. ממטרות ואבזרי השקיה; 50. מטפים לכיבוי אש; 51. גורות חשמל; 52. סוללות חשמל; 53. סכרים; 54. פחים רדדים ודיסקיות מחמרן; 55. צמר פלדה; 56. קופסאות; 57. רכב מיוצר בישראל; 58. רפידות לבלמים ולמצמדים; 59. שנאים; 60. שופרות חמרן; 61. תנורי-חימום מטלטלים לנפט.

#### (ג) טכסטיל ושונות

62. בד והורית; 63. גופיות כותנה; 64. גרביים; 65. חיתולים; 66. חוטי כותנה; 67. ילקוטים; 68. לבדים; 69. מדי-חום; 70. מחברות; 71. נעלי עבודה; 72. נעלי התעמלות ומגפי גומי; 73. נייר; 74. גייר פחם; 75. ספרי לימוד; 76. סדינים וציפות לבנים מכותנה; 77. סיבים וראשים אקריליים; 78. עפרונות בעופרת שחורה; 79. פרוות מלאכותיות; 80. פורמייקה; 81. פלסטר רפואי; 82. צמר גפן רפואי; 83. צביעה ואשפרה; 84. קרטון; 85. קרטון

קבלת קהל בחיפה רבתי בלשכת הרשות לצרכנות ליד מועצת פועלי חיפה והסביבה.

מספר	המקום	כתיבת השלשה	ימי קבלה השעות	מלפון
1	חיפה	מועצת הפועלים, רח' החלוץ	א - ה	641-781
2	ק. שפרינצק	בית עשת	א, ב, ד, ה	537-205
3	רכסים	בית ההסתדרות	א, ב, ד, ה	952-030
4	ג. שאנן	בית ההסתדרות, הגליל 99	א - ה	233-111
5	כרמל	אורזים, קלר 7	א - ה	814-92
6	ק. טבעון	בית ההסתדרות	א, ג, ה	529-783
7	ט. הכרמל	בית ההסתדרות	א, ב, ג, ה	931-009
8	ק. חיים מערבית	בית ההסתדרות, בוסל 50	א - ה	941-033
9	ק. חיים מזרחית	בית ההסתדרות, שרת 75	א - ה	722-909
10	ק. אליעזר	בית ההסתדרות, צה"ל 17	א - ה	722-567
11	ק. אהא	בית, "הפועל", הנקין 39	א - ה	722-981
12	ק. ים	בית ההסתדרות, ה. סולד 15	א - ה	711-107
13	ק. מוצקין	בית ההסתדרות, התשמוגאים 12	א - ה	712-221
14	ק. ביאליק	מועצת הפועלים, שד. ויצמן 41 (חדר א. א. ע.)	א, ב, ד, ה	722-860
15	תל-הגן - נשר	בית ההסתדרות, תל-הגן	א - ה	19.00 - 17.00

מרכז השלשה - אילנה ערמוני.

גלמי; 86. שמיכות; 87. תחתונים מכותנה; 88. תלבושת אחידה לבתי-ספר.

### ד) חמרי כביסה, רחצה, ניקוי ואחרים

89. אויר נוזל; 90. בקבוקים וצנצנות; 91. ברום; 92. גבס; 93. גפרורים; 94. זכוכית שטוהה; 95. הצץ; 96. חמצן; 97. הומצת לימון; 98. חמרי נפץ; 99. חמרי הדברה; 100. כלור; 101. כיורים, קערות; 102. מלט; 103. מימן; 104. מוצרי אובסט; 105. נפט ומוצריו; 106. נתרן ושלגן; 107. נתרן היפוכלורייט; 108. סבון ודטרגנטים; 109. סיד; 110. פנול פורמלהיד; 111. פוליאתילן; 112. פוליטסירן; 113. פי.וי.סי; 114. צמיגים ואבובים; 115. צבעים ולכות; 116. קרביד הסידן; 117. תרופות.

### ה) שירותים

118. שירותי גז למיניהם; 119. קידוחי מים; 120. שירותי אחזקה למקררים, מכונות כביסה, טלוויזיה, מעליות, תנורי הימום ומזווג אויר; 121. הימום מים והסקה מרכזית; 122. אחסנה בערובה; 123. כביסה וניקוי; 124. מספרות לנשים ולגברים; 125. אחסנה בממ-גורות; 126. קולנוע — מחירי כרטיסים.



### התפתחות המחירים של מוצרי מזון מיובאים בשנים 1970—1973

(מחיר ממוצע בדולרים לטון ס.י.ף\*)

השנה	חיטה	פולי סויה	סוכר קפוא	בשר חלב	אבקת חלב (להמאה)	שומן
1970	63	122	104	604	264	500
1971	69	130	136	817	565	(1440)
1972 אומדן	67	125	190	890	650	1,300
1973 אומדן	104	140	250	1,400	450	800

\* המקור: מחיר, "קניות" ממוצע על פי מאזני החשבון המסחרי, משרד המסחר והתעשייה.  
המיוצרים הנ"ל נתמכים ע"י הממשלה באופן חלקי.



### השוואת מחירי מזון בארצות שונות (לק"א; ביצים — ליחידה)

מדינה	סוכר	מרגרינה	חלב	המאם	ביצה	לחם לבן	לחם שחור	ממוצע ללא ישראל
ממוצע (ללא ישראל)	211	230	174	187	205	378	309	—
ישראל	100	100	100	100	100	100	100	100
ארד"ב	183	222	135	130	154	545	—	228
דנמרק	210	207	144	122	278	402	263	232
צרפת	181	265	145	156	231	404	—	230
יין	268	—	—	—	—	189	197	218
איטליה	247	—	195	197	254	389	—	256
שוודיה	204	310	192	133	308	—	837	330
סוריקד	143	144	126	130	123	—	102	128
מרוקו	217	—	150	68	154	—	145	147
יפן	247	—	303	157	138	339	—	246

המקור: חשבון הסטטיסטי הריבוי, המוצגים הנייל נתמכים ע"י הממשלה באופן חלקי.

# חוק ומשפט

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים — תשל"ג 1972

החל מהאחד בינואר 1973, קבל תוקף החוק הנ"ל (תקון מס 3), בדבר הפיקוח על המחירים, של רשימת המצרכים המפורטים בקובץ התקנות 2951 (ראה פרוט באגרת זו).

לפי חוק זה המועד הקובע לגבי המחיר היציב הוא בין 10 ל-31 בדצמבר 1972; המחיר היציב, פירושו: (א) המחיר המכסימלי, במועד הקובע, אם נקבע למצרף, או לשירות, מחיר מכסימלי לפי כל חיקוק;

(ב) אם לא נקבע מחיר מכסימלי — יהיה המחיר שפלוגי מכר מצרף, או שירות, במועד הקובע — או שהיה עליו למכור מצרף, און לעשות שירות, לפי כל חיקוק שהיה בתוקף במועד הקובע;

(ג) אם הותרה העלאה מחיר לפי פרק זה, לאחר המועד הקובע — המחיר הכולל העלאה כאמור.

לגבי איסור העלאות מחירים של מצרכים ושירותים שבפיקוח קובע החוק: כל העומד להעלות את מחירו של מצרף, או שירות מעל למחיר היציב, ימסור תחילה לממונה הודעה בצרף תחשיב, ועליו להמתין לאישור ההעלאה, ואילו הצו בנדון קובע — שלא ימכור אדם מצרף ולא יעשה שירות, במהלך עסקו, במחיר העולה על מחיר הנמוך ביותר שבו מכר את המצרף, או עשה את השירות, במועד הקובע. פירושו של דבר: אם מכר פלוגי מצרף או שירות, במחירים שונים, במועד הקובע, יהיה המחיר היציב — המחיר הנמוך מבין המחירים שהיה קיים בין ה-10 ל-31 בדצמבר 1972, וכל עוד לא אושרה למכור הוכות להעלות מחיר, יישאר המחיר הנמוך במועד הקובע, כמחיר היציב, עפ"י החוק.

נוסף לרשימת המצרכים הסלקטיבית המפורטת בצו, הנתונים לפיקוח מחירים, חייב שר המסחר והתעשייה כל יצרן, סיטונאי ויבואן — אשר היקף מחזורו השנתי מגיע ל-10 מיליון ל"י ומעלה — לשנת 1971 — ואילו עושה שירות — שמחזורו השנתי מגיע ל-2 מיליון ומעלה — למסור תחילה הודעה, 30 יום מראש, בצרף תחשיב, אם ברצונו להעלות מחירים, מעל המחיר הנמוך ביותר בו מכר את המצרף, או השירות במועד הקובע. בפרק 30 היום רשאי הממונה לעכב את העלאת המחיר כאשר היא נראית לו בלתי סבירה, או לא להתייחס אליה, כאשר ההעלאה נראית לו.

השירותים החייבים בדיווח, כאמור לעיל, (כאשר מחזורם מגיע ל-2 מיליון ל"י, או יותר) כוללים: שירותי שמירה; שירותים בבתי אבות ובבתי-חולים למחלות כרוניות; פרסום בכתב, בדפוס, בציור וכד' בעתונות; שירותי נקיון וגננות לבתי-מגורים ומשרדים (המעסיק לפחות 5 אנשים) ושירותי עיבוד נתונים בחמשב.

# כדאי לדעת...

## מזון משומר לאורך זמן, ללא קירור

מפעל המזון הקפוא של קיבוץ „תפן חיים“, השקיע חצי מיליון ל"י בפיתוח קו ייצור חדש — ארוחות מזון ארוזות בחומר פלסטי, או באלומיניום. הארוחות הקפואות אינן זקוקות לאחסון במקרר, ולדברי המנהלים, יהיו כשירות לשימוש עד לשנתיים. גם „פונדקים“, חברה המייצרת ארוחות קפואות, בבעלות פרטית, מתחילה בייצור ארוחות מוכנות מסוג דומה.

## הצמחים יצמחו לפי התקן

בקשה יוצאת דופן הגיעה בימים אלה למכון התקנים הישראלי: הנהלת תנובה פנתה למכון בבקשה להכין תקן ישראלי לצמחי נוי. מסתבר, כי בשוק צמחי הנוי בישראל קיימת אנדרל-מוסיה רבה, ואיש הישר בעיניו יעשה. תקן לצמחי נוי יאפשר לכל המעוניין להגדיר את דרישותיו מהיצרנים בכל הקשור לטיב הצמח, מצב בריאותו, איכותו וגודלו וידריך את היצרנים לקראת יצור תקני. תקנים לצמחי נוי קיימים בהרבה ארצות, ובכוחות ועדת התקינה להסתמך בדיוניה על תקנים אלה — לתועלת הייצור המקומי והייצוא. בועדה זו ייוצגו משרד החקלאות, מוסדות המדע וארגונים העוסקים בנוי, גננות ופרחים.



## יעוץ טלפוני לקראת פסח

לקראת חג הפסח פתחה הרשות במיבצע יעוץ טלפוני קו ישר לצרכן „בנושא מחירים“, טיב המוצר ואיכותו, תורתן וכו'. במיבצע נסיוני ראשון, במאסר 73, פנו למעלה ממאה אורחים מכל הארץ, בשאלות רבות כאשר צוות מומחים עונה לכל שואל. שרות זה לצרכן יינתן גם להבא בקביעות.

## שביתת קונים -

### היום אחה"צ

אלפי מתנדבים ינסו לשכנע צרכנים להימנע מקניות ולהפגין בכך מחאה על ההתייקרויות

"מעריב"



### סיסמות, תווים ופניות אישיות יקדמו פני מפירי שביתת הקונים

אלפי פועלים יקיימו משמרות בפתחי חנויות; במרכז שביתות סלקטיביות נגד מעלי מחירים מחירים

"ידיעות אחרונות"



### המורים יצטרפו

מרכז המורים החליט לקרוא לציבור המוריים להצטרף לשביתת הקונים הכללית, שעליה הכריזה הרשות המרכזית המרכזית לצרכנות בהסתדרות, נוכח גל ההתייקרויות הפוקד את הארץ.



### תגובת שקם לשביתת הקונים

בהגובה לשביתת הקונים, שהוכרזה על-ידי הרשות לצרכנות של ההסתדרות, ואשר תיערך היום בשעות אחר הצהריים בכל הארץ, ביקשה הנהלת שקם להביא לידיעת ציבור לקוחותיה: הנהלת שקם מזדהה עם רוח ההחלטה שנתקבלה על-ידי הרשות לצרכנות ועם מטרת שביתת הקונים, שהיא עצירת גל ההתייקרויות.

"הארץ"

## שביתת קונים

מחר יתברר אם הציבור בישראל מסוגל למתוח ביקורת, לרטון, להתמרמר בלבד - או אולי מוכן הוא גם לפעולה מאורגנת אשר התרגם את כל הדיבורים הזועמים הללו לשפת המעשים. אכן, הכול מדברים היום על העלאת מחירים בלתי-פוסקות, הנעשות לרוב ללא הצדקה. נגד היוקר המשתולל הזה אין להיאבק בגילוי-ידעת, בהחלטות ובנאומים בלבד, אלא הכרח הוא לפעול באופן ממשי נגד מפיקעי המחירים.

ההסתדרות הכריזה על שביתת קונים שתיערך מחר בשעות אחה"צ. הציבור יכול להוכיח בשביתה זו את כוחו; יכול הוא גם להוכיח את ההיפך מזה, כלומר שבצד הדיבוריים אין הוא מוכן לפעולה. אם השביתה תיכשל, אם התושבים יעשו את קיותיהם דווקא בשעת השביתה, הרי שתהייה בכך גושפנקה ציבורית להשך ההתייקרות.

איש אינו משלה את עצמו, כי ל-ידי שביתה חד-פעמית של כמה שעות אפשר יהיה לבלום את היוקר. אולם פעולת הפגנה מאורגנת כזאת תהיה אזהרה ראשונה לכל אלה המנצלים את המצב הכלכלי בארץ, כדי להתעשר במהירות על חשבון ציבור העובדים. בעקבות שביתה זו, יש לנקוט בשורה של פעולות נוספות, קונקרטיות יותר. מן הדיון, כי יעשה עיקוב מתמיד אחרי מחירי המוצרים, אחרי המפעלים המעלים מחירים מעבר למתחייב מן המצב. על מפעלים אלה או על סוחרים המפיקעים מחירים, יש להכריז בפומבי חרם, לפרסם את שמותיהם בעתונות וכו'. רק בדרך זו יש סיכוי לשים מחסום בפני הספסרים למיניהם - והרי אין לכנות אחרת את כל אלה המעלים היום מחירים ב-50% ויותר על מוצרים שונים.

"על המשמר"

הכותרת:

# כשלון ושמו

## שביתת קונים

התוכן:

לסוציולוגים יש ודאי כמה מילים הריפות על אורחות לקויה ומודעות עצמית רופפת של הציבור בארץ, שכמהו כענק רדום שאינו מכיר בכוחו. אבל הסבר פשוט והגיוני, למצב שמענו מפי מרום וויגמונט פנישר זוג שיצא לטייל בככר דיונגוף בת"א. אומר ויגמונט: „בהחדשים האחרונים אנחנו נאלצים להוריד את רמת ההיים שלנו ממש משבוע לשבוע. קונים פחות אוכל, פחות בגדים, וכל הזמן רוטנים. אני במקרה אדם שנוהג לרשום כל הוצאה. נוכחתי לדעת שמה שהספקתי לקנות קודם ב־800 ל"י אני מספיק עכשיו בקושי ב־1200 ל"י.

ליאון שטיינמץ ונסים קמחי, שני זבנים בחנות נעליים גדולה וריקה, אמרו לנו בגילוי לב: אנחנו, כחלק מהציבור, אמרנו לבעל־הבית שאנחנו בעד השביתה של הקונים. וירגיו אותנו אם מישוה יקנה היום נעליים, או הוא צווק לנו בפנים שלא יקנו... לא אכפת לי, מי שלא יבוא היום — יבוא מחר. מה זה? עם ישראל יסתובב יחף?"

„הצופה“

הכותרת:

## איך נכשלה שביתת הקונים

התוכן:

אמנם חלק מהנהיות המזון היו שוממות מאדם במשך השביתה. הדיווח מהיפה מלמד כי השביתה בעיר היתה כמעט מלאה. הסופר־מרקט ברחוב בן־יהודה בתל־אביב היה שומם וכך גם הסופר־מרקט שבככר דיונגוף. בבתי הכל־בו של המשביר לצרכן בכיכר דיונגוף וברחוב אלגבי היתה תנועה קטנה ב־50% מהרגיל וכך גם בכל־בו שלום. אלא שאין בכך כדי להצביע על הישג כלשהו. סביר להניח כי עקרות הבית, קנו אותם לפני הצהריים, עובדה היא שבחנותיות האופנה והנעליים היתה התנועה ערה כרגיל.

„הארץ“

## „ביום ב' זה (29.1.73) היינו עדים ללידתה של תנועת הצרכנות בישראל“

„ריכר“ — 31.1.73

## שביתת הקונים

### חוליה בשרשרת

מוקדם עדיין לעמוד על מידת הצלחתה — או אי הצלחתה של שביתת הקונים שנערכה אתמול. אולם דבר אחד ברור מעל לכל ספק — גם אמצעי התקשורת, גם ציבור הקונים וגם ציבור הסוחרים, כל אחד בדרכו שלו — התייחס לשביתה, וזו היתה למעשה המטרה.

ברור שביתת הקונים, שמטרתה עצירת גל ההתייקרויות במשק, איננה צעד בפני עצמו. זוהי חוליה בשרשרת של מלחמה מוצדקת נגד התייקרויות מעל ומעבר למאושר. אם יש ליצרן, לסוחר או לרשת שיווק הסתייגות מגובה המחיר שאושר לו — חייבת ההתיינות להעשות עם הממשלה ולא עם הצרכן, והאת באה למעשה לומר שביתת הקונים.

הצלחתה תלויה עתה בהמשך הפעולה, כלומר איתור אותם מוקדי התייקרות בלתי מוצדקת, וחיסולם. אם אמנם הצליחה השביתה לעורר את דעת הקהל למלחמה זו — השיגה את מטרתה.

מ. ש.

„שט“



עקב שינויים במחירי שלושה סוגים של מצרכי מזון בסיסיים בשל התייקרותם בשוקי חוץ לארץ מובא בזאת לידיעת הציבור כי לא חל כל שינוי במחיריהם של מוצרי המזון הבסיסיים, המפורטים להלן:

רשימת מוצרי מזון שבמחיריהם לא חל שינוי:

- 1) לחם, חלות ולהמוניות לפגיוחם; (2) חלב ותוצרת חלב; (3) ביצים; (4) שמן; (5) מרגרינה; (6) קפה וקפה נמס; (7) עוף קפוא (ממשלתי); (8) קקאו; (9) תה; (10) תפוחי אדמה; (11) קרפיונים; (12) אורז (יישמרו המחירים הנוכחיים).

להלן המחירים המקסימליים החרישים למצרכים שמוחזרים

שונו עקב התייקרות בחו"ל:

המצרך	המחיר המקסימלי לצרכן
1. קמח היטה בחבילות	66 אג' לק"ג
קמח לבן רגיל ומנוקה	72 אג' לק"ג
2. סוכר	1.08 ל"י לק"ג
סוכר במשקל	1.15 ל"י לק"ג
סוכר בשקיות	1.15 ל"י לק"ג
3. בשר קפוא — מחיר סיטונאי ולקצב	

מחירו הסיטונאי של בשר קפוא (עם עצמות) הועלה ב-1.65 ל"י לק"ג וימכר ע"י הממשלה לסיטונאי ולקצב ב-6.50 ל"י לק"ג.

מחירו הסיטונאי של בשר קפוא ללא עצמות הועלה ב-2.25 ל"י לק"ג וימכר ע"י הממשלה לסיטונאי ולקצב ב-9.5 ל"י לק"ג.

בעקבות זאת יחולו שינויים במחירים של בשר קפוא לסוגין השונים.

המחיר החדש לצרכן	דלק
68 אג' לליטר	בנזין 83 אוקטן
81 אג' לליטר	בנזין 94 אוקטן
11.25 ל"י למיכל	נז (במיכלים של 12 ק"ג)
31 אג' לליטר	נפם

\* 30 אחוז מהתיקרות הדלק מקורה בחוספת בלו.

מחירים אלה הם מחירים מקסימליים ואין לשלם יותר. בתלונות על הפקעת מחירי מוצרי המזון שנקבעו להם מחירים מקסימליים לצרכן נא לפנות למשרדים המחוויים של משרד המסחר והתעשייה.

בתלונות על הפקעת מחירי דלק לסוגיו יש לפנות למינהל הדלק במשרד האוצר.

הודעה

לציבור הצרכנים

קבלת קהל

בתל-אביב:

הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

בימי ב' ד' בשעות 9.00—12.00

ביום ב' גם אחה"צ 16.00—18.00

לשכת הרשות במועצת פועלי תל-אביב:

בימים א'—ה' בשעות 8.00—13.00

תלונות בכתב נא לשלוח לפי הכתובת:

הרשות המרכזית לצרכנות

הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

טלפון: 261111





# אגדת לצרכן



תערוכה לקראת „יום הצרכן” בישראל

מס' 23-24 — תמוז תשל"ג, יולי 1973

---

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י  
הרשות המרכזית לצרכנות, רחוב ארלוזורוב 93, ת"א  
טלפון : 111-261.

---

עריכת: דוד לוצקי

דפוס „אור” בע"מ, שד' הר-ציון 104 טל.: 822481 ת"א

## צרכן יקר!

אגרת זו מוקדשת בעיקר לשני מאורעות חשובים בחיי הצרכנות בארץ:  
(א) "יום הצרכן"; (ב) ייצוב המחירים ל-3 חודשים.

### "יום הצרכן"

מיבצע זה, שהוכרו עליו ע"י המועצה הישראלית לצרכנות, בשיתוף עם הרשות המרכזית לצרכנות ואגוד הצרכנים, מהווה צעד חשוב קדימה לפיתוח התודעה הצרכנית של האזרח.

צרכנות מודרנית פירושה — מאבק על "איכות החיים" של האזרח, להשגת רמת חיים גאוה. המאבק להגנת הצרכן מפני הונאה במחיר, בטיב, במשקל ובשרות, — מהווה קטע חשוב וחיוני במערכת פעילותה של הצרכנות.

הרשות לצרכנות בהסתדרות, המשוכנעת בצדקת דרכה, תמשיך להיאבק על עקרונותיה ויעדיה, הוך ציפיה להישגים למען אותן השכבות אשר נתנו בנו אמון, והזקוקות להגנה, לעזרה ולקידום התודעה הצרכנית.

פעולותיה של הרשות ב"יום הצרכן", אשר במרכזן התחרות התודעתית לבחירת הצרכן הנכון, מפורטות באגרת זו, כפי שבאו לידי ביטוי עד למועד סגירת גליון זה של ה"אגרת לצרכן", ותמשכנה שבועות מספר.

### "צו ייצוב מחירי מצרכים ושרותים"

עם פרסום תכנית ייצוב המחירים, נרתמה הרשות לפעור לה נמרצת, כדי לממש את מהותה של התכנית להגנה על הצרכן מפני האמרת המחירים והמלחמה נגד האינפלציה. ברור לנו, כי הקפאה זו של מחירים לשלושה חודשים, אין בה די כדי לפתור את הבעיה הסבוכה של ריסון ההת-ייקריות בתקופה אינפלציונית זו בעולם ובישראל; אבל, עלינו לברך על קבלת החלטה זו, ולבצעה בהחלטיות ויעילות.

הרשות ראתה חובה לעצמה להתארגן, לקראת שמירתה של יציבות המחירים, תוך תקווה — שלאחריה יבוא המשך של מדיניות תקיפה להגנת הצרכן. אמנם, סביבנו נראים עננים כבדים של התייקרויות בעולם שיש להן השלכה ניכרת על ישראל בגלל עליית מחירי חומר הגלם, המהווה מרכיב חשוב בייצורנו. אך לא נתייאש במאבקנו על הגנה אמיצה של אותם הרבדים החברתיים הזקוקים לעזרה, והראויים לה.

צו בדבר ייצוב מחירי מצרכים ושירותים  
הסברים, הנחיות והוראות

על מי חל הצו? על כל המצרכים והשירותים כמשמעותם בחוק  
הפיקוח על מצרכים ושירותים תשי"ח—1957.

הפיקוח חל על כל המוצרים והשירותים גם אלו שלא היו  
בפיקוח בחודשים ינואר-יוני 1973, וכן על כל המוצרים שחלה  
עליהם חובת הודעה מראש בלבד.

הצו מחייב מכירת מוצר ושירות במחיר יציב, דהיינו ברמת  
המחירים שהיתה שרירה בין 1 ביוני — 15 ביוני 1973, כולל תנאי  
המכירה ותנאי התשלום. מותר למכור במחיר העולה על המחיר  
היציב רק בהיתר מיוחד מאת הממונה על המחירים.

הצו חל הפעם על היצרנים היבואנים, הסיטונאים והקמעונאים,  
וכן על כל נותני השירותים.

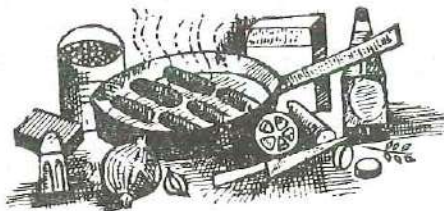


## רשימת המוצרים הבסיסיים והחיוניים

### שמחיריהם הוקפאו

בהתאם לצו ייצוב מחירים הוחלט שיוקפאו מחיריהם של:

- |                    |                |
|--------------------|----------------|
| (1) לחם            | (8) אורז       |
| (2) קמח            | (9) תה         |
| (3) שמן סויה       | (10) קפה       |
| (4) מרגרינה        | (11) קקאו      |
| (5) ביצים          | (12) בשר קפוא  |
| (6) חלב ומוצרי חלב | (13) עוף קפוא  |
| (7) סוכר           | (14) דג קרפיון |



## רשימת השירותים האישיים שמחיריהם הוקפאו

- |              |                          |
|--------------|--------------------------|
| (1) מכבסת    | (5) בתי אירוח ובתי הבראה |
| (2) מספרות   | (6) מוסדות בידור ותרבות  |
| (3) מסעדות   | (7) גני ילדים            |
| (4) בתי מלון |                          |

## רשימת התעריפים של השירותים

### הציבוריים שמחיריהם הוקפאו

- |           |                           |
|-----------|---------------------------|
| (1) חשמל  | (4) תחבורה ציבורית        |
| (2) טלפון | (5) מסים ואגרות ממשלתיות, |
| (3) מים   | ושל רשויות מקומיות.       |

## השר חיים ברלב כינס את ארגוני הצרכנים

### להתייעצות

עם פרסום צו ייצוב המחירים, כינס השר ברלב את נציגי  
המועצה הישראלית לצרכנות, הרשות המרכזית לצרכנות בהסתדרות  
ואת איגוד הצרכנים — לבירור דרכי הביצוע של הצו הנדון.  
הנוכחים ברכו על תכנית ייצוב המחירים והביעו הערותיהם  
להצלחתו של המיבצע ע"י פרסום לוחות מחירים מעודכנים של  
מיצרכים חיוניים, הגברת כוחות הפיקוח ותגבורם ע"י משקיפים  
אזרחיים, זירוז הטיפול בתלונות הציבור והענשת העבריינים  
בהקדם, וכיו"ב.



## מהחלטות הממשלה בנושא ייצוב המחירים:

- א. לאשר המלצות הוועדה לבדיקת דרכים לייצוב מחירים;
- ב. לבקש מוועדת השרים, הקיימת עפ"י סעיף 4 של הצו בדבר  
איסור בנייה של מבני ציבור, לנהוג בקפדנות בנתינת רשיון  
נות בנייה עפ"י הצו, ולבדוק מחדש את הרשיונות אשר כבר  
הוצאו וטרם החלו לפעול על-פיהם.
- ג. להגביל, עקרונית, היקף הבנייה של דירות פאר.
- ד. לאשר את הצו בדבר ייצוב מחירי מצרכים ושירותים לתקופה  
שחסיים ביום 30.9.1973.

## היערכות הרשות למימוש הצו בדבר ייצוב המחירים

עם פרסום הצו הנדון, החלה הרשות להתארגן לקראת מימושו של הצו הלכה למעשה. לצורך זה קוימו פגישות והתייעצויות עם משרד המסחר והתעשייה, עם הממונה על המחירים ועם מנהל אגף המחירים, עם פעילי הרשות למקומותיהם ואיסוף המידע על המתרחש בשווקים, וכיו"ב.

על תוצאות הכנותינו כנ"ל, הודענו לשר המסחר והתעשייה, ה. ברלב, במכתבנו מיום 28 ביוני, כלהלן:

א. הורחבה הלשכה לקבלת תלונות בועד הפועל של ההסתדרות, במשך כל שעות היום;

ב. חיוק הלשכות המקומיות ליד 72 מועצות הפועלים;

ג. פתיחת לשכות לקבלת תלונות ליד 84 סניפי ארגוני אמהות ועובדות של מועצת הפועלות;

ד. הפעלת האגודים המקצועיים הארציים וארגוני הסטודנטים, להגברת הפיקוח;

ה. הפעלת קשר טלפוני לקבלת מידע מהציבור על נסיונות עקיפה של הצו הנ"ל, ע"י שינויי אריזה, העלמת מוצרים וכיו"ב, וכן לאספקת מידע בנדון למעוניינים.

ו. הדרכת משקיפי הצרכנות והפעלתם במסגרת הפיקוח הממלכתי;

ז. מיפגש עם ראשי המשק ההסתדרותי על קיום הצו לייצוב המחירים;

ח. קיום הסברה רחבה במסגרת "יום הצרכן" והתחרות לבחירת "הצרכן הנכון";

ט. מתן הסברה לציבור על הימנעות מקניות חפוות ומיתרות, המעלות הביקוש והמחירים גם יחד, ולהטות שכם עם הגורמים הממשלתיים, להצלחת המיבצע המהווה צעד חיוני למלחמה הכוללת באינפלציה, להבראת המשק.

יחד עם זאת תבעה הרשות:

א) אספקת לוח מחירים ע"י מסו"ת לתקופת התאריך הקובע —

15/6/73 — 1;

ב) זירוז הטיפול בתלונות, לאור פנייתה של יו"ר הרשות לשר המשפטים על החשת התהליכים המשפטיים נגד עברייני הפיקוח.



## טקס פתיחת "יום הצרכן"

פתיחת "יום הצרכן" צויינה בטקס מרשים ורב-משתתפים באור לם, "הבימה" בת"א, ביום ג', 12.6.73, בהשתתפות: שר המסחר והתעשייה, ה' חיים ברלב; סגן ראש-העיר ת"א, ה' אליהו שפיידר, נציגי ארגוני הצרכנים — נווהת קצב, הגב' אירמה פולק, ה' בוכי וולד, שלום כהן, פייבל הדס ושואל ענבר. הכנס נסתיים בתכנית אמנותית מתאימה. הינחה את הכנס — הד"ר י. לם, יו"ר המועצה הישראלית לצרכנות.

## זרקור על פעילותנו ב"יום הצרכן"

אירועי "יום הצרכן"

ואלו הפעולות אשר ביצעה הרשות במסגרת "יום הצרכן", כמפורט:

1. "הצרכן הנכון" — תחרות ארצית, בשיתוף עם עתון "דבר";

2. "המועצה הנקייה" — מתן פרסים למצטיינות בפתח-התקוה, בשיתוף עם העירייה;

3. "הנות המכולת הנקייה" — פרסים לחנויות המצטיינות ברעננה, בשיתוף עם המועצה המקומית;

4. "ערב טלפונים" — ייעוץ מקצועי ע"י הטלפון (ראה יזיעה נפרדת);

5. "תערוכת כלי מטבח" — בשיתוף עם המטבח הנסיוני של מועצת הפועלות (תערוכה ניידת) בהדרכתה של חנה קולט;

6. "תערוכת אריזות" — בשיתוף עם המטבח הנסיוני של מועצת הפועלות (תערוכה ניידת) בהדרכתה של הגר אנוש;

7. "תחרות הידונים" — מיפגש נוער בנושא הצרכנות. הצגת סרטים;

8. "ערב עיון לסטודנטים" — בשיתוף עם איסח"ה;

9. "סיום מקצועי לאקדמאים" במפעלי תעשייה באזור ת"א — למועדון האקדמאים בת"א;

10. "הצרכנות והאדם העובד" — הרצאות הסברה במקומות הסמוכה;

11. "כנס חברות במושבים" — למושבים בדרום הארץ, בכפר ורבורג;

12. "סיום מקצועי לתלמידים" — לבתי"ס תיכוניים בחיפה — במכון התקנים;

13. "תחרות חיבורים לתלמידות" — בבתי"ס המקצועיים של מועצת הפועלות;

14. "יום עיון לפעילי צרכנות" — בדליאת הכרמל, לפעילי הצרכנות באזור הצפון;

15. "כנס תלמידים" לבתי"ס התיכוניים באילת;

16. "יום עיון במדרשת רופין" — לאתראיות של מטבחי ארגון אמהות עובדות;

17. "יום עיון לפעילים" כפאר-שבט, מוקדש לנושא: הצרכן והקציב המשפחה;

18. "יום עיון לרכזי תזונה" — ברשויות המקומיות, בנושא הצרכנות;

19. "הגנת הצרכן בחוק" — מיפגש פעילי צרכנות בירושלים;

20. "ערב הסברה לפעילים" — בנצרת;

21. "ערבי הסברה לילדים" — ליום הצרכן — במספר מועצות פועלים בארץ, ובארגוני אמהות עובדות;

22. "מיפגש עם צרכנים" בפ"ת — ערב שאלות ותשובות;

23. ערב עיון עם ועדי עובדים ברמלה. ריכזה את מיבצע "יום הצרכן" ברשות — הח' עדה לבנון, מנהלת מדור ההסברה.

במסגרת „יום הצרכן“ קוימה תחרות חיבורים בין בתי הספר המקצועיים של מועצת הפועלות. לאחר מיון, הגיעו לגמר 19 חיבורים, ביניהם 3 — בהצטיינות.

3 התלמידות המצטיינות הן :

פרס 1 — שפיבק חנה (100 ל"י) — ילידת קבוצת שילך; האב — יליד פולין, והאם — דמשק, תושבי הולון.

פרס 2 — קויאט אסתר (75 ל"י) — ילידת תל-אביב; האב — יליד פולין, והאם — רומניה. תושבי תל-אביב.

פרס 3 — ר'ואן נאוה (50 ל"י) — האב — יליד עיראק, האם — מלבנון.

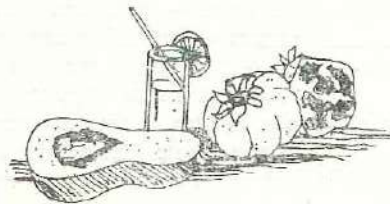
מיווג גליות אופייני.



חלק מהמשתתפות בתחרות החיבורים

כל התלמידות האחרות שהגיעו לשלב הגמר, קיבלו פרסים לרכישת ספרים בסכומים קטנים יותר, לפי רמת חיבוריהן.

בחבר השופטים היו: אראלה איתן, מורה ומחנכת; משה רינת, ראש מחלקת ההסברה במרכז לחברות; דוד לוצקי, היועץ הכלכלי של הרשות.



בערב ייעוץ בטלפון — במסגרת „יום הצרכן“ — השתתפו הח"ח: נווהת קצב, יו"ר הרשות; הד"ר י. יפה, נציב הצרכנים במשרד המסחר והתעשייה; ליטמן מור, מנהל שירות המזון במשרד הבריאות; איתן ישראלי, סמנכ"ל משרד החקלאות. כ-60 צרכנים מכל קצוות הארץ שאלו שאלותיהם בטלפון על נושאים מגוונים שונים.



אירועים אחרים במסגרת „יום הצרכן“

- פתיחת התערוכה לכלי מטבח ואריוות — ע"י נווהת קצב ובלה טל;
- יום עיון בדליאת הכרמל, בהשתתפות רות ביבי, היועצת המשפטית של הרשות ומר מגלי, מפקח אזורי במסרת;
- פתיחת תערוכת מזון בנצרת עילית, בהשתתפות ה' צבי לביא;
- כנס תלמידי בתי"ס כאילת, בהשתתפות עו"ר רות ביבי;
- ערב שאלות ותשובות בפ"ת, בהשתתפות של רות ביבי ודוד לוצקי;
- יום עיון לרכוזת תזונה במשרד הפנים, בהשתתפות דוד לוצקי;
- כנס רכוזת בחיפה, בהשתתפות צפרירה דותן ממועצת הפועלות ומר קשטן;
- מיפגש פעילים בירושלים, בהשתתפות עו"ר רות ביבי;
- מיפגש עם החוג לקידום האגשה של תנועת המושבים, בהשתתפות הח' אילנה ערמון;
- ערב הסברה לזוגות צעירים בחיפה, בהשתתפות עו"ר י. וינוגרד;
- סיור במפעלים בכרמיאל, בהשתתפות יצחק וינוגרד, מנהל מדור הסניפים ברשות;
- כנס ועדי עובדים באשקלון, בהשתתפות הח' דוד לוצקי;
- כנס פעילים בנתניה, בהשתתפות הח' יצחק וינוגרד;
- יום עיון לפעילות צרכנות בבאר-שבע, בהשתתפות הח' דוד לוצקי;
- מיפגש פעילים במעלות וברעננה עם הח' חגינה גל;
- יום עיון למדריכות תזונה במשרד החינוך, בהשתתפות עו"ר מאיה תבורי ודוד לוצקי;
- כנס הכרות מושבים בכפר ורבורג, בהשתתפות הח' נורית ארד;
- כמריכך השתתפו עשרות מרצים בהסברה במפעלים, בנושא הצרכנות.

# תחרות נושאת פרסים לבחירת הצרכן הנבון

## הפרסים:

ראשון	— 1,500.— ל"י
שני	— 1,000.— ל"י
שלישי	— 500.— ל"י

## שלב התחרות:

- שלב א' — שאלון ובו 15 שאלות;
- שלב ב' — 5 שאלות בתוספת שאלה אחת, עליה יש לענות באופן מפורט, על אופיו והתנהגותו של הצרכן;
- שלב ג' — ראיון אישי על משמעות סגולותיו של הצרכן הנבון.

## רשימת חברי הוועדה הציבורית בתחרות:

1. נווהת קצב — יו"ר הרשות לצרכנות בהסתדרות;
2. אינג' גילת — מנהל מכון התקנים;
3. ח"כ שושנה ארבלי-אלמוזילנו;
4. פרופ' פנחס מרגלית — המח' לטכנולוגיה של מזון בטכניון;
5. אסתר הרליץ — יועצת ראש הממשלה לענייני התנדבות;
6. ד"ר י. לם — יו"ר המועצה לצרכנות;
7. ד"ר י. יפה — נציב הצרכנים, משרד המסחר והתעשייה;
8. אירמה פולאק — יו"ר איגוד הצרכנים;
9. בלה טל — חברת מזכירות מועצת הפועלות;
10. ד"ר מרינוב — ראש השרות לשמירת איכות הסביבה;
11. אורי סבג — מזכיר מ. פ. באר-שבע;
12. סועד קראמן — סופרת;
13. מזל אחראק — חברת מושב תנובות;
14. חמודה איש-שלום — מזכירת ארגון האחיות;
15. נציגים ממערכת „דבר“.

## חידון לנוער בנושא הצרכנות ומיפגש עם סטודנטים

הרשות קיימה חידון לנוער, בבית המליץ, בהשתתפותם של ה"ה: זאב ענר ושמאל רוזן. במיפגש עם הסטודנטים, חברי ההסתדרות, השתתפו ד"ר ד. יורעאלי ודוד לוצקי.



קטע מהאולס עם משתתפי הנוער בחידון



## מפעולות המועצה הישראלית לצרכנות

### במסגרת „יום הצרכן“

- כנס פתיחה בבית „הבימה“ בת"א;
- תצוגה בתערוכת „התעשייה והמשק“ בגני התערוכה;
- כרוז על „יום הצרכן“;
- דפדפת „יום הצרכן“;
- פרוספקט ושאלון בנושא הצרכנות;
- הסברה ברדיו ובעתונות ופרסומים כוללים.



### מפעולות איגוד הצרכנים

- כנס מיוחד, בהשתתפותם של הגב' אירמה פולאק ודוד הורוביץ, בשיתוף עם ויצ"ו;
- תערוכה „הצרכן הצעיר“ (תערוכה ניידת);
- פעולות הסברה בנהריה ובחיפה, בהשתתפות מר ד. צליוק;
- ערב הסברה בירושלים, בהשתתפות הד"ר י. יפה ורפאל בן-שושן, בשיתוף עם ויצ"ו;
- מיפגשים עם פעילים בשדרות ואשדוד, בהשתתפות מר ג. בוכוולד;
- ערב הסברה ברחובות, בהשתתפות גב' ש. ברוידא;
- תצוגת ארוחות זולות לעונת הקיץ בת"א, נהריה, חיפה, שדרות, רחובות ואשדוד, בשיתוף עם ויצ"ו.

הנוגעות לבריאות הציבור

ועדת הכלכלה של הכנסת זימנה את נציגי הצרכנים, היצרנים והעתונות — לדיון על חוק הליכות המסחר ובריאות הציבור. לאחר הדיון, נתבקשו הח"ח: דוד לוצקי ושלוש כהן — כפי שנתבקשו גם יתר הגופים שנוכחו בדיון — להגיש הצעות לוועדת הכלכלה בנושא הנדון.

הצעותינו שנשלחו לוועדת הכלכלה כללו:

- (1) הקמת גוף מרכזי לפיקוח על ייצור המזון, שיווקו ואספקתו — משותף לממשלה ולשלטון המקומי;
- (2) הקמת מכון למחקר שימושי למזון, במסגרת ממלכתית, אשר מימציאו ופסיקותיו יחייבו את כל הגורמים הרפואיים והוטרינריים במדינה;
- (3) הקמת ועדה משותפת — ממשלתית וציבורית — לתכנון אספקת הברזר ושיווקו במחירים סבירים לאוכלוסייה;
- (4) זירוז הטיפול בתלונות האזרחים על הפקעות והונאה, והענשת העבריינים בהקדם;
- (5) תביעה לאישורו של „חוק המזון“ בהקדם;
- (6) דאגה לסימון המוצרים ע"י היצרנים לגבי התכולה, המשקל, קלוריות וכיו"ב;
- (7) מתן סמכויות למשקיפי הרשות בתחום הפיקוח על ייצור המזון ושיווקו;
- (8) הרחבת ההסברה בין הצרכנים על חובותיהם וזכויותיהם; והבטחת אמצעים כספיים לארגוני הצרכנים, לשם קיום פעולותיהם בתחום ההסברה וההדרכה של הצרכנים.



כינוס מינהלת הרשות

בתקופה הנדונה נתכנסה מינהלת הרשות לשתי ישיבות: הראשונה מוקדשת להבטחת האספקה של מיצרכים לחג הפסח והשנייה — בהשתתפות פעילי הלשכות — לדיון על „יום הצרכן“.

ביוזמת הרשות הולך ונשלם סקר מקיף על מס ערך מוסף והשלכותיו על עליית המחירים של מיצרכי מזון שונים ומוצרים תעשייתיים — במידה והמס יוטל בשנת 1974. כן מבצעת הרשות סקר השוואתי שבועי של מחירי כמה עשרות מיצרכי מזון בסיסיים. הבדיקות מבוצעות בהגויות מכולת, סופר-מרקטים ושופרסל.



ועדה למעקב מחירים ושירותים במערכות השיווק בהסתדרות

הוועדה המרכזת מינתה מקרב חבריה ועדה אשר תפעל: לקיום מעקב אחר ההתפתחויות בענף המזון ומוצרי צריכה בסיסיים אחרים בישראל;

בפגישה הראשונה של הוועדה סוכם:

א) לבצע סקר מחירים השוואתי בקרב רשתות השיווק השונות בארץ;

ב) להקים 3 ועדות מישנה:

(1) לליבון נושא פער התיווך;

(2) לבחינת נושא איכות המוצר;

(3) לתכנון הסקר השוואתי של המחירים ולביצועו.

ועדת המעקב מורכבת מחברי הוועדה המרכזת: נווהת קצב (יור); נתן אלמוזלינו, אהרון הראל, הלל זיידל וצבי נתנון. כן משתתפים: אהוד שילן, י. שפאן, ב"צ ויסמן, פרלמוטר, מרינוב, כספי, לנדסמן, ש. שוהם ודוד לוצקי.

בישיבת הוועדה, בהשתתפות הח"ח: נווהת קצב, ג. אלמוזלינו, דרוק, צפריריה דותן, י. שפאן, הרצל שלם, אהוד שילן, א. גיבש, דוד לוצקי וש. שוהם — סוכם: להטיל על ועדה, בהרכב הח"ח: אהוד שילן, יורם ברזילי ודוד לוצקי, להוציא אל הפועל את ביצוע הסקר של בדיקות המחירים בצנורות השיווק השונים, ולעבד את המידגם המתאים.



פעילותנו במועצה הישראלית לצרכנות

נציגי הרשות במועצה מגלים פעילות רבה בהנהלה, בוועדת ההסברה וההשכלה, בוועדת הכספים ובמועצה הכללית. הח' דוד לוצקי הביא תכנית להסברה בכתב ולפרסום אנתולוגיה וביבליוגרפיה בנושא הצרכנות; הח' רות ביבי היתה פעילה בוועדת התוקה; הח' שלום כהן בוועדה לאיכות ומועצות השיווק; הח' בלה טל בוועדת ההשכלה ועדה לבגון — בוועדת ההסברה ובהכנת „יום הצרכן“.

## האם הסויה - תחליף לבשר?

ד"ר יעקב כורזים-קוויניבסקי

וסרינר ראשי בעת"א ומנהל בית המטבחיים העירוני

### בשר מסויה - תחליף מושלם של בשר

חלק גדול מאוכלוסיית התבל (כשני-שלישים) חי ב"נת-הזנחה" כאשר החמור ביותר הוא המחסור בחלבון מן החי, שהוא הסיבה והחיוני ביותר וייצורו איטי מאוד. באורגניזם (גוף) של בן אדם מבוגר, קיים מהלך מתמיד של בנייה - ובנייה מחדש של תאים למען הבטחת תהליך זה - הכרחית הזרמה מתמדת של יסודות בנייה - ז. א. אמינו-חומציות מתאימות. יש אמינו-חומציות שאינן גניזים של בן-אדם אינו יכול ליצור לבד והוא צריך לקבלם בצורה מוכנה עם האוכל. המקור החשוב של אמינו-חומציות אלה הם החלבונים. האיכות והכמות של האמינו-חומציות קובעות את טיב החלבון. התצרוכת בחלבון, כבר עכשיו, הוא עצום בכל העולם. קיימת סכנה רצינית שהמצב יורע, כי המחסור בחלבון בכל העולם הוא הריק, בעיקר בארצות מתפתחות בהן גידול האוכלוסייה מהיר ביותר.

### סכנת-הרעב בעולם

יש להניח, כי בשנת 2000 תמנה אוכלוסיית העולם 7 מיליארד נפש, ובתוכה יסבלו ארבע-המיישיות מרעב, ובעיקר ממחסור בחלב אם לא ייעשה משהו יסודי לשיפור המצב. את הבעיה ניתן לפתור רק על ידי יצירת מקורות חדשים של חלבון שיהווה תחליף מושלם של חלבון מן החי שהוא החלבון הטוב ביותר. יתכן, שלזמן קצר ייעשו מאמצים עצומים - יוצאים מן הכלל - להרחיב את גידול בעלי-החיים המהווים כיום מקור עיקרי לחלבון מן החי, אולם יש גבול להרחבת מקורות אלה, גם בגידול שייצור חלבון מן החי הוא יקר ואיטי. כאשר מגדלים בעלי-חיים יש לספק להם מזון (כגון מספוא) המכיל גם הוא חלבון, ומחלב זה אנו מקבלים חזרה חלבון בשרי ביחס לא גבוה (בבקר 3% בחזירים 13%). מכאן ניתן להסיק, שהרבה יותר כדאי לנצל ישירות כל מיני מקורות של חלבון מהצומח, להזנת בני-אדם. את השיבות הענין מדגישה גם עובדה נוספת, שהמהירים מן בשר המיובא אלינו עלו בחו"ל במשך זמן קצר ב-400%.

### החיפוש אחר תחליפים לבשר בעולם

המצב הקיים גרם לכך שמוסדות מדעיים ותעשייתיים רב

בשולם, התחילו לחפש באופן אינטנסיבי מקורות חדשים של חלבון, היכים כיצד להפכו למזון מהאיים לבני-אדם כתחליף לבשר, שמ"צורה ביולוגית הוא החלבון הטוב והמושלם ביותר, היות והוא יכול את כל האמינות-החומציות החיוניות לבני-אדם. כתוצאה הנס-יתית מצאו, שהתחליף הטוב לחלבון מן החי הוא חלבון מסויה. בשולם הצליחו לייצר, "בשר" מסויה שמהווה תחליף מושלם לבשר מן החי, נוסף לכך, קיימת גם אפשרות להגיש לצרכן את החלבון בצורות שונות, לפעמים כהשלמה לחומרי-מזון אחרים. בארצות-הברית הולך ורב השימוש בחלבונים מן הצומח בתע"ת האוכל, ומשנת 1960 עד 1970 עולה הגידול ב-15% - 20% לנפח, לערך. למה דווקא החלבון מסויה הוא המתאים ביותר למען "בשר-תחליף" לבשר אמיתי? מכיוון שמבחינת הרכבו הוא לרוב מאוד לבשר אמיתי.

### יתרונות של ה"סויה" כערך תזונתי

כל תחליף לבשר מן החי, חייב להכיל את כל התכונות המצויות בבשר רגיל, ולכן חשוב שהתאים של התחליף לבשר מן החי יהיו בנויים מ"סיבים" דומים בהחלט לסיב בשרי. מהלבוני הסויה אפשר לייצר סיב הדומה מאד לסיב בשרי, זהו תנאי בל יעבור בייצור תחליף לבשר מן החי, אחרת לא יורגש טעם בשר, וזהו פרט חשוב ביותר. עתה קיימת התקדמות עצומה בשטח זה והדבר איננו מרחוק בעיה.

כאשר ברצוננו לקבוע את הערך התזונתי של מוצר מן החי, אנו בודקים 3 תכונות חשובות הן:

- (א) האם המצרך מכיל את כל האמינו-חומציות החיוניות לבני-אדם; מבהינה זו, הבשר הוא מוצר מושלם;
- (ב) באיזו מידה מגוצל החלבון הנמצא במצרך על-ידי האורגניזם;
- (ג) מהו הערך הקלורי של המצרך, כאשר אנשים רבים מחפשים מיצרכים דל-קלוריות.

נוסף לכך, לא פחות חשובים הוויטמינים הדרושים והמיקרו-אלמנטים החיוניים.

את כל הבעיות האלה ניתן לפתור על-ידי ייצור בשר מסויה, התחליף המושלם לבשר מן החי.

מבהינה דיאטטית יש ל"תחליף" זה יתרונות עצומים. הוא אינו מכיל כלל כולסטרול. כמו-כן קיימת אפשרות להוריד את אחוז השומן למינימום, ל-1% בלבד. חשוב מאד שאפשר להוסיף אמינו-

(המשך בעמ' 23)



# מן הנעשה בסניפים

## עפולה

בישיבת הוועדה לצרכנות, בהשתתפותם של מזכיר מועצת הפועלים, הח' שלמה מאירסון, ויו"ר הלשכה, הח' י. בן-דב, נדונו בעיות צרכנות מקומיות — להגברת הפיקוח על המחירים, הטיפול בתלונות האורחים וכיו"ב. המשתתפים בדיון הדגישו הצורך בפעילות יזומה על הצרכן.

## הרצליה

בישיבת מזכירות המועצה הועלו בעיות צרכנות מקומיות. הח' חספי וקלפנר, מחברי ההנהלה של הסופרמרקט, דיווחו על היחסים התקינים בין הנהלת האגודה לבין ציבור העובדים. הובעה הדרישה, כי היצרנים והמשווקים ההסתדרותיים, יהיו גורם פעיל במניעת עלייתם של מחירים, בעיקר של מיצרכים בסיסיים בסל הצריכה של המשפחה. כן הודגש הצורך בחינוך הצרכן והגברת תודעתו.

הח' וינוגרד הביע הערכה לנעשה במקום, אך תבע הגברה נוספת של הפעילות בתחום הסניטציה במסעדות, קיוסקים ובתי-קפה. סיכם את הדיון מזכיר המועצה, הח' שמחה לנגר.

## רענה

הלשכה לצרכנות, בראשותו של הח' חיים צבי, יזמה פעולה גרחבת בתחום התברואה, שבוועצה בשיתוף עם תברואני העירייה, ארגון הסוחרים הצטרף למיבצע זה. להנות המצטיינת הוענקה העודה. על מיבצע זה סוכם בזמנו עם מזכיר המועצה, הח' ש. דורון; חיים צבי, יו"ר הלשכה; והח' משה לגוואל, האחראי על התברואה במועצה המקומית ברענה. מיבצע זה נכלל במסגרת "יום הצרכן".

## ביקורים בסניפים

הח' וינוגרד יצחק, ביקר לאהרונה בסניפים הבאים: אשדוד, בית-שמש, הרצליה, זכרון-יעקב, חדרה, חיפה, טבריה, כפר-סבא, מגדל העמק, נהריה, נתניה, עפולה, פתח-תקוה וקרית מלאכי.

## רכזים חדשים

לרכזים החדשים במועצת הפועלים בית-שמש — הח' עמר זוד; והח' קרן דרורה במגדל העמק — איתולי הצלחה לעבודה פוריה לטובת הצרכנים במקומותיהם.



## פעילות מיוחדת בסניפים

### לקראת מיבצע "יום הצרכן"

סניפים רבים גילו פעילות מיוחדת לרגל מיבצע "יום הצרכן".

אורחים חשובים, פעילי התנועה הצרכנית בארצותיהם, נשיא ביה"ד לתלונות הצרכנים בשבדיה, ומנהלת המחלקה לצרכנות בממשל הפדרלי בארה"ב, ביקרו בארץ ונתקבלו ע"י ארגוני הצרכנים. במסגרת ביקורם ברשות, שוחחה הח' נווהת קצב על פעולות הרשות ועל הנעשה בתחום הצרכנות בישראל. האורחים ביקרו בבית האבות של "משען" ברמת אביב ובקיבוץ שפיים.



## הרשות יזמה צו פיקוח על גני ילדים

בעקבות תלונות שהופנו לרשות ע"י הורים, בקשר להעלאת המחירים בגני הילדים הפרטיים, פנתה הרשות למשרד החינוך בדבר הצורך בצו פיקוח על גני הילדים. הצו שפורסם בנדון, מקפיד את המחירים כפי שהיה בדצמבר 1972. הח"ח עדה לבנון וורת ביבי פעלו בנושא זה, לחקירת המצב הקיים ובזיוו פרסומם של הצו המתאים.



## פעולות הדרכה בצרכנות

### במועצות הפועלות



יום עיון בחיפה שהתקיים לחברות שלמדו כלכלת-בית, הוקדש לנושא: "סל הצריכה והתקציב המשפחתי" ולבעיות הסביבה. שני ימי-עיון אחרים, במסגרת אירועי "יום הצרכן", התקיימו בחודש יוני.

לקראת הפסח, התקיימו הדגמות תערוכות למאכלי-חג, בהשתתפות עולים חדשים. במיוחד יש לציין את התערוכה והסברה במרכז הקהילתי בלוד, בהשתתפות גדולה של עולות מגרוזיה.

בראשון-לציון וברחובות התקיימו תערוכות למאכלי הדגים, בשיתוף עם המועצה לענף הדיג. המנחות לחוגי בערות, קיבלו הסברה מיוחדת בנושא הצרכנות, על מנת להעביר נושא זה בחוגים במקומותיהם.

קבוצת מורות לתפירה בא. א.ע. ערכה ביקור במכון התקנים הישראלי ובמטבח הנסיוני, על מנת להגביר בהן את התודעה הצרכנית.

במטבח הנסיוני — קיבלו במשך החדשים האחרונים קבוצות רבות מא. א. ע. תל-אביב, חניכות בתיה"ס לנערות, הדרכה בצרכנות.

יש לציין, כי מועצת הפועלות וארגוני אמהות עובדות היו שותפות למספר ניכר של מיבצעים, במסגרת "יום הצרכן".

## ליובלו של מכון התקנים הישראלי

מלאו 50 שנה לקיומו של המכון. מהמעבדה הקטנה, בשנת 1923, ליד אגודת האינג'נירים והארכיטקטים, גדל המכון למפעל המקיף: 450 עובדים, עם תקציב של 16 מיליון ל"י, המבצע כ-65,000 בדיקות לשנה ע"י המכון המרכזי בת"א וסניפיו בירושלים, באר-שבע, אשדוד, חולון, נתניה ואילת, ומעבדות-שדה ברחבי הארץ. מספר התקנים הישראליים והמיוצרים שפורסמו עד כה ע"י המכון, מגיע ל-1,280 בהם 140 תקנים שהוכרו כרשמיים. 130 יצרנים קיבלו 350 היתרים לסימון מוצריהם בתו-תקן, או בסימן השגחה; 460 מפעלי תעשייה בעזרים ע"י המכון לביקורת איכות. המכון מקיים מעבדות בתחומי הבנין, הקרקע, המכונאות, ההידרו-ליקה, החשמל, האלקטרוניקה, הכימיה, המזון והטקסטיל. כן קיימת מחלקה מיוחדת לביקורת איכות המוצר, בראשותה של המהנדסת שולמית מילר. המכון הנך אולם הרצאות חדש ע"ש פרופ' אהרן קציר ז"ל, אשר כיהן כראש המכון עד יום מותו. נציגי הרשות מיוצגים בוועדות התקינה למיניהן וכן במינהלת תרתקן ובמועצת המכון.



### תקנים חדשים

#### (א) ניר ציור ומפיות ניר

לאחרונה הופיעו 2 תקני נייר: ניר ציור (ה"ת 247/9) הקובע טיב הניר לציור; ותקן למפיות ניר (ת"י 834) הקובע את המידות המינימליות, כושר הספיגה וצבע יציב במים ובשמן מאכל.

#### (ב) תקן למברשת שיניים

התקן ממיין את מברשות השיניים: למבוגרים, נוער או ילדים, ובהתאם לקשיות הויפים (מ"מ 0.15 מ"מ, שהוא הויף הרך ביותר ועד 0.29 מ"מ, שהוא העבה והקשה ביותר במברשות. יהיו 4 סוגי קשיות: עבה, בינוני, דק-רך ורך במיוחד. על כל אריזה יסומן: שם הייצור, דרגת הקשיות ושנת הייצור.



### י"ר המחלקה לביקורת איכות במכון התקנים

#### לאקדמיה הבינלאומית

המהנדסת מרים מילר נבחרה כחברת האקדמיה הבינלאומית לאיכות. האקדמיה מורכבת מבכירי מקצועות האמינות וביקורת האיכות בעולם. האקדמיה מנתה עד כה 26 חבר מאירופה, ארה"ב ויפן. הח' מילר היא החברה ה-27 של האקדמיה. לפני שנתיים נבחרה מרים מילר כחבר-עמית באגודה האמריקנית לביקורת איכות. איהולינו להצלחה למהנדסת מרים מילר, יו"ר ועדת האיכות ברשות.

# תיק התלונות

## הצועדת שלא צעדה...

הגב' יטה פלטאו מאשדוד התלוננה בפנינו, כי נרשמה לצעדת ים-המלח, המאורגנת ע"י הסתדרות, "מכבי" בישראל. המתלוננת שילמה 17 ל"י עבור ההשתתפות בצעדה הנ"ל, אולם עקב שרשרת טעויות של נהג האוטובוס שהסיע לנקודת הזינוק, הגיעה המתלוננת ליעד, לאחר שהצעדה הסתיימה. בתגובה לפניית המתלוננת להחזיר 17 ל"י ששילמה, נענתה ע"י מטה הצעדות של הסתדרות, "מכבי" ישראל, כי מגיעה לה החזר של 5 ל"י בסה"כ, שהם דמי השתתפות בצעדה, ואילו 12 ל"י עליה לשלם עבור הגסיעה מאזור ת"א לים-המלח. הרשות לצרכנות התערבה למען המתלוננת וכתבה מכתב להס-דרות, "מכבי" ישראל.

העניין סודר, ותוך 4 ימים נשלח אלינו מלוא-הסכום בסך 17 ל"י, כדי להעבירו לגב' פלטאו.



## האחריות שלא כובדה

הגב' ש. ו. קנתה שעון, "שפילד" בחנות, "יפעת" שבלונדון מיניסטור, רח' אבן-גבירול 30, ת"א, וקיבלה כתב אחריות לפעולות המנגנון למשך 6 חודשים. כעבור 4 חודשים חלו שיבושים בתפעול של השעון, והובא לחנות לתיקון. עבור שימון וניקוי השעון שולם טך 10 ל"י. כאשר פנינו ל"יפעת" בשאלה: כיצד מתיישבת האח-ריות עם הצורך לשלם בעד התיקון —, לא נדרש" המכתב ע"י המוכרת, כשנשלח המכתב במעטפה של הרשות.

רק כששלחנו שנית את המכתב במעטפה לבנה רגילה, הוברר לבעלי הבוטיק כמה הדברים אמורים. לטענתם — פנתה הקונה 4 פעמים בטענות שונות על פיגור ו/או מהירות השעון. לטענת הבוטיק, גם שעון מעולה מפגר, או ממחר בשניות אחדות — ולכן, היתה הקונה קנטרנית כשהעיוז לדרוש ששעון שרכשה ב-180 ל"י, ידויק.

הרשות תבעה מבעלי החנות למלא אחר ההתחייבות כלשונה ורוחה.



## הקונה זכאי ל"סכימה" של המוצר שקנה

חיים כץ מראש"צ רכש מכונת כביסה מתוצרת, "קריסטל" וביקש במקביל את הסכימה של המכונה. ביח"ר סרב לכך מתוך נימוק, כי במקרה של קלקול — רק איש מטעם המפעל רשאי לתקן את המכונה. לאחר התערבותנו — נמסר לקונה את אשר ביקש, כאשר מקובל — כי ביח"ר מצרף למוצר את תרשים מבנהו ואופן השימוש בו.

הנה נובוטני מת"א קנתה זוג סנדלים בחנות שיגמן, ברחוב הרצל בחיפה. הסנדלים נקרעו לאחר שימוש קצר בהם, של 4 ימים בלבד. מומחה קבע, כי הסנדלים נעשו מחומר גלם מטיב גרוע, וכן היו פגמים בתהליך ייצורם.  
בעלי העסק התמידו בסרובם להחזיר לנפגעת מוצר אחר, או את כספה. רק לאחר שהוכנה ע"י הרשות המרכזית תביעה משפטית, נאותו בעלי המפעל להחזיר את תמורת הסנדלים למתלוננת.



ערעור על עונשים קלים

התביעה הכללית הגישה לבית המשפט המחוזי בת"א, סידרת ערעורים על עונשים קלים, שנפסקו בבית המשפט השלום בת"א, בשל הפקעת מחירים. התביעה הכללית תובעת להחזיר בעונשים, כולל מאסר על תנאי.  
הערעורים נגעו לכ-10 מקרים של הפקעות, לעתים של אגורה אחת בלבד על מיצרכים בני פיקוח. הפרקליט המחוזי, מר יעקב קדמי, הסביר, כי העונשים הקלים אינם הולמים את חומרת המעשה ואף אינם תורמים לקידום מטרות החוק בנושא זה.



משרד המסחר והתעשייה מגיש תביעות משפטיות

במשך החודשים האחרונים הגיש משרד המסחר והתעשייה 190 תביעות משפטיות נגד משווקים ויצרנים שעברו על הוראות החוק בענייני מחירים. 149 גאלה — הורשעו בדין, אחד זוכה ואילו 50 אחרים ממתניבים עדיין לבירור האשמה נגדם.  
נוסף על כך, נפתחו עוד 200 תיקים משפטיים, ואלה יוגשו לביה"ד לכשתושלם החקירה. חלק מהתלונות הנ"ל הועברו למשרד המסחר והתעשייה ע"י הרשות.



ההזמנה בוצעה לשביעת-רצון הקונה

„הנני להודות לכם עבור התערבותכם היעילה אצל רהיטי אפרתי. הודות להתערבותכם הוא סיפק את הארון ב-8 ביולי בהתאם להזמנתי ולשביעות רצוני. יצויין לשבח פעולתכם הנמרצת והיעילה לטובת הצרכן ההגון“.

דוד זוקין, רח' הארז 24, חולון.



„המגפר“ החליף את המגפיים

„אני סבור, כי אינכם רגילים לקבל מכתבים מסוג זה. רצוני להביא לידיעתכם על היתקלות ביחס נאות מצד חב. „המגפר“, וזאת בזמנים אלה כאשר נתקלים ביחס גרוע מצד רוב הסוחרים.  
מדובר בזוג נעליים „יגואר“ תוצרת „המגפר“ אשר נקנו ב„שקס“ לפני כ-6 חודשים ומשום-מה הסוליות בקעו. כשפניתי טלפונית למחסן החברה בת"א, רח' 'השרון 11, נמטר לי ע"י מנהל המחסן מר לגדוי, כי אפנה למחסן. ואמנם כשבאתי, הצגתי את הנעליים לפניו, ומר לגדוי החליף לי את הנעליים החדשות, וזאת ללא אומר ודברים, ובתוספת התנצלות.

התנהגות נאה זו ראויה לשבח!“

חיים אלוני, דרך השלום 96, ת"א.



אגוד הצרכנים במאוריציוס מברך את הרשות

כאשר נודע לאגוד הצרכנים במאוריציוס על קיומה של שביתת הקונים בישראל, שאורגנה ע"י הרשות, העביר אלינו את ברכתם החמה של המוני חבריו, כלהלן: „בעניין שביתת הקונים שלכם, הצדק עמכם, ואנו צרכני מאוריציוס יחד אהכם“.

צרכן.

אל תשתוק כאשר הצדק עמך.  
התלונן!



## צו בדבר מכירת מצרכים באשראי

בקובץ התקנות 2929, מ"ד 9.11.1972, פורסם צו בדבר מכירת מצרכים באשראי ורוכלות באשראי. עפ"י הצו, חובה על המוכר באשראי מוצרים כגון: מקררים חשמליים, מכונות כביסה, תנורי בישול, מקלטי טלוויזיה ועוד:

- (1) להציג תמיד את המחיר במזומן של המוצר, תוך בקיבת הסכומים של ההובלה, מסירה, אריזה, ביטוח וכד'. לפרט את המחיר באשראי, תוך פירוט התנאים הנוספים הניתנים כנ"ל, וכן את מועד הפרעון ושיעוריו של האשראי;
- (2) להודיע לקונה בעת הקנייה, על כל התנאים שבפיסקה (1);
- (3) למסור לקונה חשבון התום על הקניה באשראי, תוך מתן הפירוט של פסקה (1).

אם המכירה היא בדרך רוכלות, על הרוכל למסור את כל הפרטים כנ"ל לא רק בעת הצעת המכירה, אלא גם בעת פירסום המוצר, אם המדובר בקונה באשראי. ורוכלות פירושה --- "הליכה ממקום למקום, או חיזור על בתיהם של בני-אדם, לשם מכירה, או הצעת מכירה של מוצר ללא נשיאת המוצר".



## חובת רשיון לייצור תמרוקים

בקובץ תקנות 2977, מיום 28.1.1973, פורסם צו בדבר חובת הצטיידות ברשיון לייצור תמרוקים, הזאת במסגרת "חוק הפיקוח על מיצרכים ושירותים, 1957". צו זה כולל: (א) חובת רשיון לייצור או לשווק תמרוקים; (ב) חובת מילוי תנאים מסויימים כתנאי לקבלת רשיון; (ג) המיגבלות לשיווק תמרוקים מפאת תנאים תברואתיים ירודים; (ד) איסור הונאה; (ה) תיאור וסימון תמרוקים.



## חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג, 1973

ב"ד 29.8.1973 יכנס לתוקף החוק הנ"ל, הודן בעקרונות הכלליים של החחה.



## חוק לתיקון פקודת הרוקחים

ב"ד 30.4.1973 פורסמה הצעת חוק לתיקון פקודת הרוקחים, לפיה רשאית עיריה לקבוע תורנות בתי-מרקחת בתחום שיפוטתה. שרי הבריאות והפנים יהדיו, יוכלו להיב עיריה להשתמש בסמכותה לפי סעיף זה. בעלי בתי המרקחת שלא יקיימו תורניות כנ"ל --- יענשו.

## האם הסויה - תחליף לבשר?

(המשך מעמ' 15)

הומציות, וויטמינים ומיקרואלמנטים לפי הצורך. כן חשוב, שה- מיצרך אשר הוכן מ"בשר סויה" יהיה מיצרך מושך ובעל טעם טוב. בארצות הברית קיימת התקדמות עצומה בשטח זה. מייצרים מספר רב של מיצרכים מ"בשר" של "סויה" והוצאו מספר פטנטים. חברה אחת מייצרת, למשל: תחליף לבשר בקר טחון, לבשר סוף מבושל ומעדנים אחרים.

התרכובת הטיפוסית של מיצרכים אלו הנם בצורה כללית:

- 40% סיבים הלבנניים,
- 10% חומר הלבנוני המקשר,
- 30% ארומטים וצבעים ראויים למאכל,
- 20% שומן.

## נסיונות ה"סויה" בישראל

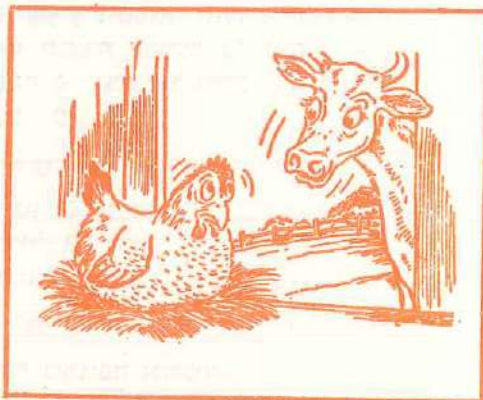
אצלנו טרם העריכו חשיבותו של ענף תזונתי זה. לפני זמן טעמתי תערובת של בשר יסויה. לצערי, קשה להגיד שזה היה מיצרך מושך, או לפחות טעים. בומן האחרון קשה למצוא בחנויות "מיצרך מסויה" שיהווה תחליף לבשר, למרות שהקימו מפעל מיוחד למטרה זו.

יש להגות, שדוקא אצלנו תהיה הסויה תחליף לבשר מן התי, גם בהיותה "פרבה" (לא חלבי ולא בשרי) וכשרה למהדרין, ובעלת סיכויים טובים להתקבל ע"י הציבור הרחב.

אם ניקח עוד בחשבון את הקשיים העצומים בהרחבת גידול הבקר בארץ, נראה לנו, שלענין זה יש להקדיש תשומת לב מיר- בית, ובהקדם האפשרי.

הערה:

כמטבח הנסיוני של מועצת הפועלות הכינו מספר תבשילים ותערובות מסויה, לשם עידוד הציבור להשתמש כפניה כתחליף לבשר, מפאת ערכו התזונתי הרב, ומחירו הזול, יחסית.



ראי, מה עלה בגורלנו?

לוח מחירים סבירים  
למיצרכים בקיוסקים

משקאות

המחיר  
באגודות

15	סודה בכוס
25—30	סודה בבקבוק בן 200—320 מ"ל
25—30	גוזז או מיץ הדרים מפוסטר בכוס
	גוזז או מיץ הדרים מפוסטר
35—40	בבקבוק בן 200—250 מ"ל
	"שוופס" או "טרופיקולה"
50	בבקבוק בן 250 מ"ל
	"קוקה קולה" או "שוופס"
55	מסוג טוניק או ג'ינג'ר אייל, 250 מ"ל
50	שוקו מעוקר בבקבוק בן 200 מ"ל

שלוניים

20	שלוני קרח בטעם פירות
30	שלוני חלב בלי ציפוי
40	שלוני חלב בציפוי שוקולד

גומי לעיסה

	חבילה של 5 יחידות, תוצרת "עלית" 14 גרם
30	או תוצרת "ברט" 12 גרם
6	"בזוקה" 6 גרם או גולה
10	"בזוקה" 10 גרם

כעכים

20—25	כעך קטן, 60 גרם
30	כעך גדול, 90 גרם
20—25	כעך דמוי שמונה

ופלים

	"דסרט" בעטיפה אדומה,
20	תוצרת "עלית", 25 גרם
30	"קארור", תוצרת "מנעמים", 30 גרם

	מצופה, בעטיפה כחולה, תוצרת "עלית" 24 גרם
30	או תוצרת "מן" 22 גרם
40	מצופה, תוצרת "הדר"
	"טוב טעם" בעטיפה מוזהבת או אדומה,
45	תוצרת "עלית", 33 גרם
55	"טורטיט", תוצרת "צד", 40 גרם

הטיפים

55	"נוגה", תוצרת "עלית", 50 גרם
70	"אגוזי", תוצרת "עלית", 45 גרם
65	"פלא", תוצרת "עלית", 50 גרם
45	"טוויסט", תוצרת "עלית", 28 גרם

שוניות

80	שוקולד ממולא, תוצרת "צד", 45 גרם
35	סוכריות בגליל, תוצרת "צד", 36 גרם

המחירים בלוח זה מתייחסים לקניה ליד הדלפק, ללא שירות של הגשה לשולחן. הלוח אינו מתייחס לקיוסקים במקומות בידור סגורים ובחופי רחצה.

"צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצוב מחירים), תשל"ג—1973" אוסר (עד יום 30.9.1973) מכירת מצרכים כמחיר העולה על המחיר שהיה קיים כמחצית הראשונה של חודש יוני 1973. מהדירון זה איננו היתר להעלאת מחירים בניגוד לצו.

יוני 1973

## בארה"ב מחייבים סימון מוצרי מזון

מינהל המזון והתרופות (F. D. A.) הודיע על התקנות החדשות המחייבות סימון מוצרי מזון. סימון זה יחייב את הייצרן להסביר את סוגי החומרים להעשרה המוספים למזון, כגון: לחם, חלב, מיצי פירות וכן את הרכב החלבונים, הפחמימות, השומנים ומספר הקלוריות. תהיה חובה לזהות במדויק את חומרי הטעם.

ויטמינים ותוספות אחרות יהיו תחת ביקורת חמורה: מזון המכיל יותר מ-150% של המנה היומית המומלצת, חייב להיות מסומן ומשווק כתרופה. המטרה — מניעת שימוש מופרז של ויטמינים העשויים להזיק, תחת להועיל.

ארגוני הצרכנים — הביעו הערכה לתקנות הללו. תגובות הייצרנים — מעורבות. 17 מעבדות בדיקה ממשלתיות יפקחו על ביצוע התקנות החדשות.

## אריזות המתפרקות באור

בחנויות הידועות של מארס וספנסר באנגליה בודקים את השימוש באריזות המתפרקות מעצמן לאחר השימוש בהן, כאשר באות במגע עם האור של השמש. חברה פינית החלה בייצור האריזות הללו. אמנם, התעוררו הששות, אם החומר המוסף לאריזה המסייע לה להתפרק באור — אינו מניק למיצרך העטוף בו.

אריזות הפוליסטירן מתחילה להתפרק תוך 30 ועד 90 יום בהיותה בשמש, והופכת לאבקה דקה. בודקים כעת דרכים להחשת תהליך ההתפרקות בזמן קצר יותר, ככל האפשר.

## שביתת-קונים בארה"ב

לאור גל ההתייקרויות אשר פקד את השוק באמריקה, נחרדו עקרות הבית והחליטו להחרים את הבשר, שהתייקר במיוחד. בחודש פברואר עלה האינדקס הכללי ב-0.8 אחוז, בלבד (וזהו השיעור של ההתייקרות הכי גדולה במשך 22 שנה), ואילו המזון התייקר, בממוצע פי שלוש מהעלייה הממוצעת של האינדקס, כאשר מחירי המזון האמירו בחודש הנידון ב-2.4%.

שביתת עקרות הבית התמידה, והשפיעה על הגורמים המוסיפים לכך לפתוח את מלאי המחסנים לצרכנים, וכן לעודד יבוא גדול יותר של בשר וגבינה. שר ההקלאות האמריקני נמנע, לפי שעה, מלהטיל פיקוח על מחירי התוצרת החקלאית, וכאשר יאלץ לכך — יהיה הפיקוח זמני.

התארגנות הצרכנים נגד האמרת המחירים מתחילה לתת אותות חיה. הסיסמה: „המנע מקניית מוצרים יקרים“, או „קנה פחות — לטובתך! מתחילה להשפיע על שינויים בהרגלי התזונה, וממילא על קצב הייצור, הרכבו — ורווחיו.

למרות הנ"ל יש חילוקי-דעות על עצם הצלחת השביתה.

## הודעה

### לציבור הצרכנים

### קבלת קהל

#### בתל-אביב:

הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

בימי ב' ד' בשעות 9.00—12.00

ביום ב' גם אחה"צ 16.00—18.00

לשכת הרשות במועצת פועלי תל-אביב:

בימים א'—ה' בשעות 8.00—13.00

תלונות בכתב נא לשלוח לפי הכתובת:

הרשות המרכזית לצרכנות

הועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל-אביב

טלפון: 261111

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י  
הרשות המרכזית לצרכנות, רחוב ארלוזורוב 93, ת"א  
טלפון : 111—261.

עריכה : דוד לוצקי

דפוס „אור“, בע"מ, שדרות הריציון 104, טל. : 822481 ת"א